

**T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI**

**GENÇ YETİŞKİNLERDE AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞI,
KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE TERCİH EDİLEN TELEFON
UYGULAMALARI ARASINDAKİ İLİŞKİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MÜFİT ATAĞ

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Merve ÇEBİ

İstanbul - 2021

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**GENÇ YETİŞKİNLERDE AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞI,
KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE TERCİH EDİLEN TELEFON
UYGULAMALARI ARASINDAKİ İLİŞKİ**

MÜFİT ATAK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi Merve ÇEBİ

İstanbul - 2021

BEYAN FORMU

Bu çalışmanın kendi tez çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar hiçbir aşamasında etik dışı davranışımın olmadığını, tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi beyan ederim.

22/01/2021

Müfit ATAĞ

ÖNSÖZ

Tez çalışmamın her aşamasında bilgi ve deneyimleri ile desteğini esirgemeyen, hem tez dönemimde hem de eğitim sürecinde bana yol gösteren danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Merve Çebi'ye, ihtiyacım olduğunda zaman ayırıp bıkmadan yardımlarını esirgemeyen ve önemli katkılarda bulunan aileme ve arkadaşlarıma teşekkür ederim

Müfit ATAĞ

İstanbul 2021

ÖZET

GENÇ YETİŞKİNLERDE AKILLI TELEFON BAĞIMLILIĞI, KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE TERCİH EDİLEN TELEFON UYGULAMALARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

Bu çalışmada, genç yetişkinlerin akıllı telefon bağımlılığı, kişilik özellikleri ve tercih edilen telefon uygulamaları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma için 100 kişiye anket uygulanmıştır. Katılımcılardan çevrimiçi anketler yoluyla elde edilen veriler SPSS 25.0 ile analiz edilmiştir. Bu kapsamda, tanımlayıcı istatistik yöntemleri, ilişkisiz örneklem t-testi, varyans analizi (ANOVA), Tukey HSD çoklu karşılaştırma (posthoc) testi, çoklu regresyon ve ki-kare analizi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda, genç yetişkinlerin demografik özellikleri ile akıllı telefon bağımlılığı arasında kısmen bir ilişki bulunduğu tespit edilmiştir. Kadınların ve sigara kullanmayanların akıllı telefon bağımlılıklarının anlamlı olarak daha yüksektir. Demografik özellikler ile tercih edilen akıllı telefon uygulamaları arasında kısmen ilişki bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sigara kullanmayanlar oyunları, aylık geliri 2500 TL'den az ve 5000 TL'den fazla olanlar verimlilik uygulamalarını, alkol kullananlar gezi uygulamalarını, kadınlar ve sporu daha sık yapanlar ise sağlık uygulamalarını anlamlı olarak daha önemli bulmaktadırlar. Yine demografik özellikler ile akıllı telefon bağımlılığı arasında ise anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Geçimlilik/uyumluluk, dışadönüklük ve duygusal tutarsızlık arttığında akıllı telefon bağımlılığı da anlamlı olarak artmaktadır. Bunun yanında, genç yetişkinlerin kişilik özellikleri ile tercih edilen akıllı telefon uygulamaları arasında da kısmi bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Son olarak, akıllı telefon bağımlılığı ile tercih edilen akıllı telefon uygulamaları arasında kısmi bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. İletişim uygulamalarını tercihin artması ile birlikte akıllı telefon bağımlılığı da zayıf düzeyde ancak anlamlı olarak artmaktadır. Genç yetişkinlerde akıllı telefon bağımlılığı, kişilik özellikleri ve tercih edilen telefon uygulamalarından elde edilen bulgular göz önünde bulundurularak yapılandırılabilir ve ilerideki çalışmalarla çalışmanın bulgularının desteklenebileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Genç yetişkin, bağımlılık, akıllı telefon, kişilik.

ABSTRACT

THE RELATIONSHIP BETWEEN SMART PHONE ADDICTION, PERSONALITY TRAITS AND PREFERRED PHONE APPLICATIONS IN YOUNG ADULTS

In this study, the relationship between smartphone addiction, personality traits and preferred phone applications of young adults was examined. A questionnaire was applied to 100 people. The data obtained from the participants through online questionnaires were analyzed with SPSS 25.0. In this context, descriptive statistical methods, unrelated samples t-test, analysis of variance (ANOVA), Tukey HSD multiple comparison (posthoc) test, multiple regression and chi-square analysis were used.

As a result of the research, it was found that there was a partial relationship between the demographic characteristics of young adults and smartphone addiction. The smartphone addiction of women and non-smokers was significantly higher. There was a partial relationship between demographic characteristics and preferred smartphone applications. Non-smokers found games more important. Those with a monthly income of less than 2500 TL and more than 5000 TL found productivity applications more important. Alcoholics found travel practices more important, women and those who exercised more frequently found health practices more important. Also, there was a significant relationship between demographic characteristics and smartphone addiction. Smartphone addiction also increased significantly when compatibility/compatibility, extraversion and emotional inconsistency increased. Furthermore, there was a partial relationship between the personality traits and their preferred smartphone applications.

Finally, it has been determined that there was a partial relationship between smartphone addiction and preferred smartphone applications. With the increasing preference for communication applications, smartphone addiction also increases weakly but significantly. It is thought that it can be structured by taking into consideration the smartphone addiction, personality traits and the findings obtained from the preferred phone applications in young adults, and the findings of the study can be supported by future studies.

Keywords: Young adult, addiction, smart phone, personality.

İÇİNDEKİLER

BEYAN FORMU	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar DİZİNİ.....	vii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Tanımı.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Araştırmanın Soru ve Hipotezleri	3
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.6. Araştırmanın Varsayımları.....	5
1.7. Tanımlar	5
2. GENEL BİLGİLER.....	6
2.1. Bağımlılık.....	6
2.1.1. Akıllı telefon bağımlılığı	7
2.1.2. Akıllı telefon uygulama tercihleri	10
2.2. Kişilik.....	12
2.2.1. Kişilik teorileri.....	12
2.2.2. Kişilik özellikleri ile akıllı telefon uygulama tercihleri arasındaki ilişkiye bakan literatür	14
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	17
3.1. Araştırmanın Modeli	17
3.2. Araştırma Grubu.....	18
3.3. Veri Toplama Aracı.....	18
3.3.1. Demografik bilgiler formu	18
3.3.2. Akıllı telefon bağımlılığı ölçeği-kısa form.....	18
3.3.3. Türk kültüründe geliştirilmiş temel kişilik özellikleri ölçeği	19
3.4. Verilerin Analizi.....	19
4. BULGULAR.....	21

4.1. Katılımcılara İlişkin Demografik Bulgular	21
4.2. Akıllı Telefon Uygulamaları Tercih, Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Kişilik Özelliklerine İlişkin Betimleyici Bulgular	24
4.2.1. Akıllı telefon uygulamaları tercihi	24
4.2.2. Akıllı telefon bağımlılığı	24
4.2.3. Kişilik özellikleri	25
4.3. Hipotezlere İlişkin Bulgular	26
4.3.1. Demografik özellikler ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki	26
4.3.2. Kişilik özellikleri ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki.....	31
4.3.3. Demografik özellikler ile akıllı telefon uygulamaları tercihi arasındaki ilişki	32
4.3.4. Kişilik özellikleri ile akıllı telefon uygulamaları tercihi arasındaki ilişki	36
4.3.5. Akıllı telefon bağımlılığı ile akıllı telefon uygulamaları tercihi arasındaki ilişki	41
5. TARTIŞMA.....	43
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	51
KAYNAKÇA.....	54
EKLER	65
Ek-1. Demografik Bilgi Formu	65
Ek-2. Türk Kültüründe Geliştirilmiş Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği	68
Ek-3. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği-Kısa Form	69
Ek-4. Özgeçmiş	70

TABLÖLER DİZİNİ

Tablo 1. Parametrik analizlere dahil edilen değişkenlere ait çarpıklık ve basıklık değerleri	20
Tablo 2. Katılımcıların cinsiyet, yaş ve genel not ortalamasına göre dağılımı	21
Tablo 3. Katılımcıların anne ve babalarının medeni durumu ve öğrenim durumu ile ailelerinin aylık gelirine göre dağılımı.....	22
Tablo 4. Katılımcıların alkol ve sigara kullanımı ile spor ve kültürel etkinliklere katılıma göre dağılımı	23
Tablo 5. Farklı türlerdeki akıllı telefon uygulamaları tercihi ile ilgili betimleyici bulgular	24
Tablo 6. Akıllı telefon bağımlılığına ilişkin ilgili betimleyici bulgular	25
Tablo 7. Kişilik özellikleri ile ilgili betimleyici bulgular	26
Tablo 8. Akıllı telefon bağımlılığının cinsiyete göre karşılaştırılması	27
Tablo 9. Akıllı telefon bağımlılığının genel not ortalamasına göre karşılaştırılması	27
Tablo 10. Akıllı telefon bağımlılığının anne ve babanın medeni durumuna göre karşılaştırılması	28
Tablo 11. Akıllı telefon bağımlılığının ailenin aylık gelirine göre karşılaştırılması	28
Tablo 12. Akıllı telefon bağımlılığının alkol kullanma durumuna göre karşılaştırılması	29
Tablo 13. Akıllı telefon bağımlılığının sigara kullanma durumuna göre karşılaştırılması	29
Tablo 14. Akıllı telefon bağımlılığının spor yapma sıklığına göre karşılaştırılması	29
Tablo 15. Akıllı telefon bağımlılığının spor yapma sıklığına göre karşılaştırılmasına ilişkin çoklu karşılaştırma (post-hoc) bulguları	30
Tablo 16. Kişilik özelliklerinin akıllı telefon bağımlılığı üzerindeki etkisi	31
Tablo 17. İletişim ve oyun uygulamalarını tercih ile demografik özellikler arasındaki ilişki	33
Tablo 18. Multimedya ve verimlilik uygulamalarını tercih ile demografik özellikler arasındaki ilişki	34
Tablo 19. Gezi, alışveriş ve sağlık uygulamalarını tercih ile demografik özellikler arasındaki ilişki	35
Tablo 20. Kişilik özelliklerinin iletişim uygulamalarını tercih etme üzerindeki etkisi ..	36
Tablo 21. Kişilik özelliklerinin oyun uygulamalarını tercih etme üzerindeki etkisi	37
Tablo 22. Kişilik özelliklerinin multimedya uygulamalarını tercih etme üzerindeki etkisi	38
Tablo 23. Kişilik özelliklerinin verimlilik uygulamalarını tercih etme üzerindeki etkisi	38
Tablo 24. Kişilik özelliklerinin gezi uygulamalarını tercih etme üzerindeki etkisi.....	39
Tablo 25. Kişilik özelliklerinin alışveriş uygulamalarını tercih etme üzerindeki etkisi ..	40
Tablo 26. Kişilik özelliklerinin sağlık uygulamalarını tercih etme üzerindeki etkisi.....	40
Tablo 27. Akıllı telefon uygulamaları tercihinin akıllı telefon bağımlılığı üzerindeki etkisi	41

1. GİRİŞ

Kişilik, kompleks bir kavram olduğu için tam bir tanım yapmak zordur. Toplumda kişiliğin tanımı, bireylerin sosyal başarılarına veya baskın davranışına göre sıfatlandırılarak yapılmaktadır. Örneğin sosyal olarak başarılı biri, iyi veya popüler bir insan, ya da bireyin görülen baskın karakterine ve davranışlarına göre, içine kapanık bir birey veya öfkeli bir birey olarak sıfatlandırılabilir. Akademisyenler ise kişiliğin tanımını daha geniş bir perspektiften bakmaya çalışırlar; ancak farklı teorik temellerden hareket ettikleri için tam bir görüş birliğinde bulunamazlar. (Luthans vd., 2010). Genel bir tanıma göre kişilik, bireyin tüm özellikleri ile ilişki halinde olup, iç dünyası ve toplumla kurduğu, diğer kişilerden ayırt edici derecede farklı, tutarlı ve yapılandırılmış bir biçimde ortaya çıkmaktadır (Cüceloğlu, 1991). Kişiliğin oluşumunda genetik, sosyal çevre, aile, yaşanılan coğrafya ve fiziksel imkanlar gibi birçok faktör etkili olmaktadır (Erkuş ve Tabak, 2009: 215-216).

Çağımızda akıllı telefonların hayatımızdaki önemi gün geçtikçe artmaktadır. Gelişen teknolojiyle beraber akıllı telefonlar sıradan telefonlara göre daha üst düzey bilgi işleme kapasitesine sahip olmuş ve bilgisayarın yapabildiği çoğu işlemi tek başına yapabilmektedir. Sadece gündelik hayatta değil, iş ve okul hayatında da akıllı telefonların rolü gün gittikçe artmaktadır. (Ada ve Tatlı, 2012: 3). Bu durum akıllı telefonların hayatımızın vazgeçilmez bir parçası olmasına neden olmakla birlikte, bu derece yaygın ve sık kullanımlar sonucunda bağımlılık davranışını da tetiklemektedir.

Bağımlılık, gündelik hayatta işlevselliği bozan, tolerans gelişmiş, davranışı kontrol etme güclüğü ve davranışın engellemesi sonucunda ortaya çıkan huzursuzluk ve memnuniyetsizlik hisleri ile tanımlanabilir (Noyan vd. 2015: 74). Bağımlılık denildiğinde yaygın olarak öncelikle akla kimyasallara veya bitkilere karşı geliştirilen, madde bağımlılıkları gelmektedir. Şahin (2007), bağımlılığı tedavi amacıyla olmadan ve de fizyolojik herhangi bir ihtiyacı karşılamaksızın bir maddeyi sürekli miktarını arttırarak kullanma hali olarak ifade etmiştir. Dijital çağda, bağımlılık kavramsal olarak gelişen, farklılaşan teknoloji sonucunda, yeme içme bağımlılığı, alışveriş bağımlılığı, seks bağımlılığı, kumar bağımlılığı, oyun bağımlılığı gibi, yeni bağımlılıklarının ortaya çıktığı görülmektedir.

Akıllı telefon kullanımının da bir bağımlılık örüntüsü gibi seyrettiği durumlarda, kişinin seçimlerinin dolayısıyla kişiliğin önemli bir değişken olduğu kanıta dayalı araştırma sonuçlarıyla da ortaya konmuştur. Bu kapsamda akıllı telefon bağımlılığı araştırılması gereken önemli bir konu olup; bu araştırma da akıllı telefon bağımlılığı ile kişilik özellikleri ve tercih edilen telefon uygulamaları arasındaki ilişkiye bakacak faydalı bir araştırmadır. Aynı şekilde akıllı telefon bağımlılığı, kişilik özellikleri ve tercih edilen telefon uygulamaları ile demografik özellikler arasındaki ilişkide incelenmiştir.

1.1. Problem Tanımı

Dijital çağda, geleneksel medya yerini hem iletişim hem de enformatik süreçlerde dijital mecralara bırakmıştır. Dijitalleşme artık sadece bilgisayar kanalıyla değil, 2000'lerin başında hayatımıza arama ve mesaj atma özellikleriyle dahil olan cep telefonlarının küçük bir bilgisayar gibi işlev gösteren akıllı telefonlara dönüşmesiyle kullanımının yaygınlaşmasıyla hayatımızda daha geniş bir alan kaplamaktadır. Dijital devrim sırasıyla mobil iletişim teknolojilerini, akıllı telefonları ve tabletleri yaratarak “akıllı devrim” (Yi & Yin, 2010:315) denilen yapıya dönüşmüştür.

Akıllı devrim sonucunda ortaya çıkan akıllı telefonlar, internete her ortamda bağlanarak, internette sörf yapma, sosyal medya kanalıyla sohbet etme, sunum/egitim hazırlama, oyun oynama gibi birçok etkinliğe kolayca erişim imkânı sağlar. Son zamanlarda kullanıcılar akıllı telefonlarını, sağlık, alışveriş ve hatta partner bulmak amacıyla bile kullanabiliyorlar. Tüm bu durumlar akıllı telefonların gün geçtikçe hayatımıza daha çok girdiğini ve hatta yeni ilişkiler kurmakta bile etkin bir rol oynadığını göstermektedir. Bu durum kişilerin alışkanlık ve seçimlerinde yeni, farklı ve değişken sonuçlar ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu bağlamda, bu araştırmada bu seçim sürecinde, akıllı telefon bağımlılığının genç yetişkinlerin kişilik özellikleri ile tercih edilen telefon uygulamaları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada kişilerin tercih ettiği telefon uygulamaları, kişilik özellikleri ve akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişkiler incelenecektir. Genç yetişkinler üzerinde

uygulanan ölçeklerden elde edilen bulgular üzerinden sonuçlandırılması düşünülmektedir. Bu çalışma var olan literatüre katkı sağlamak amacıyla yapılmaktadır

1.3. Araştırmanın Önemi

Akıllı telefon kullanım yaygınlığı ve kullanıcılar üzerindeki etkilerine bakan araştırmalar genellikle satış ve pazarlama alanına yönelik olmuştur, bu araştırma da psikoloji alanından hem telefon bağımlılığı ile kişilik özellikleri ve de tercih edilen telefon uygulamaları arasındaki ilişkiyi ortaya koyması bakımından önem arz etmektedir. İkinci olarak bu çalışmada demografik bilgi ölçeğinin eklenmiş olması, demografik özellikler ile kişilik özellikleri, akıllı telefon bağımlılığı ve tercih edilen telefon uygulamaları arasındaki ilişkiyi ayrıntılı şekilde ortaya koymuştur. Bu çalışma ile kişilere ve kurumlara etkili öneriler ve önlemler getirebilecektir.

1.4. Araştırmanın Soru ve Hipotezleri

Bu çalışmada tercih edilen telefon uygulamaları, kişilik özellikleri ve akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişkiler incelenecektir. Üniversitede okuyan veya üniversiteden mezun genç yetişkinler üzerinde uygulanan ölçeklerden elde edilen bulgular üzerinden sonuçlandırılması düşünülmektedir.

Akıllı telefon bağımlılığı, kişilik özellikleri ve tercih edilen telefon uygulamaları arasında bir ilişki var mıdır?

Araştırmanın Alt Problemleri

Araştırmanın temel problemi “Genç yetişkinlerde akıllı telefon bağımlılığı, kişilik özellikleri ve tercih edilen telefon uygulamaları arasında ilişki var mıdır?” olarak belirlenmiştir. Araştırmanın temel problemine ek olarak oluşturulan alt problemler aşağıdaki gibidir:

Araştırma Sorusu 1: Katılımcıların akıllı telefon bağımlılığı kişilik özelliklerine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?

Araştırma Sorusu 2: Katılımcıların akıllı telefon bağımlılığının tercih edilen telefon uygulamalarına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?

Araştırma Sorusu 3: Katılımcıların tercih ettiği telefon uygulamalarının kişilik özelliklerine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?

Araştırma Sorusu 4: Katılımcıların demografik özelliklerinin tercih edilen akıllı telefon uygulamalarına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?

Araştırma Sorusu 5: Katılımcıların akıllı telefon bağımlılığının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?

Araştırma Sorusu 6: Katılımcıların akıllı telefon bağımlılığının üniversite genel not ortalamalarına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?

Araştırma Sorusu 7: Katılımcıların akıllı telefon bağımlılığının anne babasının medeni durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?

Araştırma Sorusu 8: Katılımcıların akıllı telefon bağımlılığının ailenin aylık gelirine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?

Araştırma Sorusu 9: Katılımcıların akıllı telefon bağımlılığının alkol veya sigara kullanmasına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?

Araştırma Sorusu 10: Katılımcıların akıllı telefon bağımlılığının spor yapma sıklığına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermekte midir?

Hipotezler

1. Genç yetişkinlerin demografik özellikleri ile akıllı telefon bağımlılığı arasında ilişki vardır.
2. Genç yetişkinlerin kişilik özellikleri ile akıllı telefon bağımlılığı arasında ilişki vardır.
3. Genç yetişkinlerin demografik özellikleri ile tercih edilen akıllı telefon uygulamaları arasında ilişki vardır.
4. Genç yetişkinlerin kişilik özellikleri ile tercih edilen akıllı telefon uygulamaları arasında ilişki vardır.
5. Akıllı telefon bağımlılığı ile tercih edilen akıllı telefon uygulamaları arasında ilişki vardır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma, halihazırda üniversiteden mezun veya üniversite öğrencisi olan 18- 29 yaş arası 100 katılımcıyla sınırlıdır. Katılımcıların herhangi bir nörolojik veya psikiyatrik hastalık geçmişi olmamasına dikkat edilmiştir. Katılımcılara bütün ölçekleri eksiksiz doldurmaları istenmiştir. Katılımcılara verilen bütün direktifler, araştırmacının bilgisi ile sınırlıdır. Araştırma toplanan veriler, anket formu, ölçekler ve istatistiksel yöntemlerin yeterlilikleri ile sınırlıdır.

1.6. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmaya katılanların ölçekler ve anketler hakkında yeterli bilgi sahibi olduklarını ve soruları gerçekliği yansıyacak şekilde cevapladıkları varsayılmıştır. Araştırmada kullanılan Sosyo-Demografik Bilgi Formunun katılımcıların kişisel bilgilerini, Akıllı Telefon Bağımlılığı ölçeğinin katılımcıların akıllı telefon bağımlılığını, Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği katılımcıların temel kişilik özelliklerini, Tercih edilen akıllı telefon uygulamaları ölçeği ise kişilerin tercih ettiği akıllı telefon uygulamalarını ölçtüğü varsayılmıştır

1.7. Tanımlar

Kişilik: Kişilerin farklı konulara ilgi duydukları, eğilimleri, yetenekleri, konuşma tarzları, çevre ile etkileşimleri ve dış görünümlerine kadar birçok niteliği içeren bir kavramdır.

Karakter: Çocukluktan itibaren devam etmiş olan toplumsal tecrübeler neticesinde şekillenen ve meydana gelen değerleri benimsemekle oluşur.

Bağımlılık: Bir nesne, kişi veya maddeye yönelik karşı konulamayan ve irademizin önüne geçen istek halidir.

2. GENEL BİLGİLER

Bilgi teknolojilerindeki hızlı gelişmeler ve internet kullanımının yaygınlaşması sonucunda, akıllı telefonlar erişilebilir olması ve mobilitesi nedeniyle hayatımızda büyük bir yer edinmiştir. Bu durum akıllı telefonlar olmadan hareket edememe, internet kullanımında laptop, PC kullanımı yerine bile akıllı telefonu tercih etme, sosyal ağ sitelerinden sosyalleşme, sürekli iletişim halinde olma gibi davranışsal seçimleri de beraberinde getirmiştir.

Akıllı telefonlar, sosyal medya yoluyla güncel bilgilere ulaşmayı, haberleşmeyi, dertleşmeyi, dedikodu yapabilmeyi, fikir paylaşımında bulunabilmeyi, anı ve anıları paylaşabilmeyi, kayıt tutabilmeyi, network ve iş takibi yapabilmeyi sağlayarak her kesimden bireye uygun bir kanal sunar. Kullanıcılarına metin, medya, video ve fotoğraf gibi içerikleri mobil tabanlı sunan sosyal medya, yer ve zaman kısıtlaması olmadan, bireylerin tecrübe ve hikayelerini paylaşarak sınırsız etkileşimde olmalarını sağlar.

Değişen sosyal ağların kullanımı, bireylerin tercihlerine göre farklılıklar gösterdiği için akıllı telefon kullanımı ve kişilik özelliklerinin ilişkisini inceleyen araştırmalarının sayısı da artmıştır. Kişiselleştirilmiş internet ve sosyal ağ kullanımı, kullanıcıların kendileriyle ilgili paylaşımlar yapmasında kişilik özelliklerinin belirleyici olup olmadığını inceleyen araştırmalarda önem arz etmektedir. Aynı şekilde kanıta dayalı araştırmalarda, akıllı telefonların problemli ya da aşırı kullanımının da bağımlılığa yol açabileceğini ve bunun kişilikle ilişkisini de ele almıştır (Bian ve Leung ,2015; Bianchi ve Phillips, 2005).

2.1. Bağımlılık

Bağımlılık, bir maddeye karşı gelişmiş toleransla ve o maddeyi amacı dışında kullanarak, giderek artan şekilde, negatif sonuçlarına rağmen kullanmaya devam edilmesi ve madde alımına son verildiğinde ya da azaltıldığında yoksunluk sendromunun ortaya çıkma halidir. Kişi yoksunluğu azaltmak için tekrarlayan şekilde maddeyi tekrar kullanmak ister, bu durum kişinin beyinde ödül sistemini uyarak, kompulsif bir şekilde davranışı sürdürmesini sağlar (Ziyalar, 1999:194, Akt. Kurtaran, 2008).

Dünya Sağlık Örgütü (WHO), bağımlılığı 1964 yılında madde bağımlılığını fiziksel ve alışkanlıkları da psikolojik bağımlılık olarak iki kısımda incelemiştir. Fiziksel bağımlılık alkol, esrar, sigara gibi keyif yapıcı maddelere düşkünlükken, psikolojik bağımlılık bağımlılık geliştirdiği etkinlik ya da durumdan keyfi aldığı için gündelik hayatta olumsuz sonuçları olsa da bunu sürdürme konusundaki düşkünlüktür. Beyin ve beynin işlevi üzerine yürütülen kanıta dayalı çalışmalarda, davranışın kimyasal olmayan bağımlılığa neden olduğu, başka davranışların da bağımlılık yaratabileceği ifade edilmiştir (Orford, 1985).

Ögel (2010), fizyolojik bağımlılığın hem araştırmalarda hem de gündelik hayatta daha ön planda olduğunu bu yüzden de psikolojik bağımlılığın gözden kaçırılabilirdiğini, eyleme yönelik bağımlılığın da kötü sonuçları olan bağımlılıklar olduğunu ve çok hızlı bir şekilde bağımlılık geliştirilebildiğini vurgulamıştır. Günümüzde fizyolojik gereksinimler dışında, psikolojik gereksinimlerin karşılanmasında kitle iletişim araçlarının yaygın kullanımı söz konusudur (Bayram, 2008, 322). Kişiler bu yolla, iletişim kurdukça ve sanal temasla psikolojik olarak doyum ve motivasyon sağlamaktadır. Kişiselleştirilmiş kullanıcı profillerinde, sanal bir topluluk olarak etkileşimde olmak, bir arada keyifli vakit geçirmek, boş zamanları değerlendirmek mümkündür (Kuss ve Griffiths, 2011) ve bu sanal topluluklarda gençlerin daha fazla yer aldığı gözlenmektedir (Casale ve Fioravanti, 2018). Bu durumda sıklıkla sosyal medya ya da internet bağımlılığı, nomofobi (telefonsuz duramama, telefonuna her an ulaşma isteği) gibi sonuçlanmaktadır. Madde bağımlılığına benzer şekilde, sosyal medya bağımlılığı da ruh hali değişimleri (yani, duyguların pozitif bir biçimde değiştirilmesinde sosyal medyanın etkisi), belirginlik (davranışsal, kognitif ve duygusal uğraş) “klasik” bağımlılık semptomları göstermektedir (Kuss ve Griffiths, 2011).

2.1.1. Akıllı telefon bağımlılığı

İletişimde ve karşılıklı etkileşimde olma hali, hem sağlıklı bir sosyal yaşam için hem de insan evriminde ve neslin devamında büyük bir öneme sahiptir (Hawkley, Browne ve Cacioppo, 2004, Gullone, Heinrich, 2006 ; Kafetsios, Sideridis, 2006 ; Deniz, Hamarta ve Arı, 2005). Bilgi teknolojilerindeki son dönemde yaşanan en büyük gelişme akıllı telefon yoluyla, her an sınırsız bir şekilde dünyayla bağlantıda olabilmenin mümkün olmasıdır. Bu sayede, akıllı telefonlar planlamak, randevulaşmak, görüntülü konuşmak, sipariş vermek, seyahat etmek gibi kullanıcıya sayısız fayda sağlar (Tekin, Güneş ve

Çolak, 2014; Anshari ve diğerleri 2016). Bununla beraber artık herhangi bir şeyi not almak yerine fotoğrafını çekmek veya ses kaydı almakta, akıllı telefon kullanıcılarının en çok tercih ettikleri ders materyali takip sistemi haline gelmiştir (Aktaş ve Yılmaz, 2017: 87).

Son zamanlarda akıllı telefon kullananların sabahları uyandıktan sonra yaptıkları ilk iş ve yine uykuya dalmadan önce yaptıkları son iş akıllı telefonlarına göz gezdirmek olmaktadır (Lee, vd., 2014: 373-383). İnternete sürekli bağlı kalmak ve sosyal medyada gelişmeleri takip ediyor olmanın kişilerde yalnızlık ve boşluk endişesini azalttığını ortaya koymuştur (Townsend, 2000: 85-104). Öyle ki amaçsızca telefonu sürekli kontrol etme davranışı da bu şekilde ortaya çıkmakta ve problemli internet kullanımını tetikleyerek, davranışsal bağımlılığa yol açabilmektedir (Park, 2005: 253–272). Bağımlılık, heyecan duygusunu tetikleyen her şeye karşı gelişebildiği için, akıllı telefonlarda heyecanı tetiklediği için bağımlılık yapıcı unsurlara sahiptir (Ünal, 2015: 9; Kim vd., 2014:1).

Gündelik yaşamı bu derecede etkileyen davranışların, bağımlılık örüntüsünde yeniden değerlendirilmesi önemlidir (Grant, Potenza, Weinstein, Gorelick, 2010). DSM-V’de (The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) madde kullanımı olan bağımlılık sınıflandırması, ‘madde kullanımı ve bağımlılık bozuklukları’ olarak genişletilmiş (American Psychiatric Association Publishing, 2013) ve madde kullanımına bağlı olmayan, davranışsal bağımlılıkları da kapsayıcı olmuştur (Lee, 2016; Noyan, Enez-Darçın, Nurmedov, Yılmaz ve Dilbaz, 2015). Davranışsal bağımlılık, sonuçları kişi için zararlı olmasına rağmen haz almak ve stresi azaltmak için, kontrolsüzce ilgili davranışı ısrarla sürdürmektir (Shaffer, 1996; Huisman, Garretsen & Van Den Eijnden, 2000). Bu bağlamda internetin/akıllı telefonların aşırı ve kontrolsüz kullanımları “teknolojik bağımlılıklar” başlığında davranışsal bağımlılıklar sınıflamasının içinde yer almaktadır (Young, 1996) ve akıllı telefon bağımlılığı için de aynı kriterler ve değerlendirmeler geçerlidir.

Griffits (1999), davranışsal bağımlılığın çağımızda en çok internet bağımlılığı ile kendini gösterdiğini ve internet bağımlılığın da çatışma, nüksetme, tolerans, geri çekilme belirtileri, dikkat çekme ve duygu durum değişikliği gibi bileşenlerden oluştuğunu ifade etmiştir. Kişinin kontrolsüz bir şekilde interneti kullanmasıyla kendi içinde ve çevresiyle yaşadığı sorunlar çatışmayı, çevrimdışıyken bile çevrimiçi olmaya odaklı olması dikkat çekme; çevrimiçi olduğunda enerjisinin artması duygu durum değişikliği, gittikçe daha fazla çevrimiçi olması toleransı, internete giremediğinde oluşan gerginlik hali geri

çekilmeyi, ara verdikten sonra daha da yoğun bir internet kullanımının olması ise nüksetmeyi tanımlamaktadır (Griffiths, 2000). Aynı kriterlerin akıllı telefon bağımlılığına da uyarlanabildiği; alışveriş, kumar ve oyun gibi davranışsal bağımlılıkların benzer bir formu olduğu görülmektedir (Csibi, Griffiths, Cook, Demetrovics ve Szabo, 2018; Lee, 2006; Choliz, 2010).

Bireylerin karşılanmayan ihtiyaçlarının rahatlatılması için akıllı telefonları kullanmaları sonucunda bu durumun bağımlılık kavramıyla ilişkilendirilmiştir (Finn, 1997). (Kwon, Kim, Cho ve Yang, 2013). Araştırmalar akıllı telefon bağımlılığı ile internetin sağlıksız kullanımı arasında olumlu bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur (Kim, Seo ve David, 2015; Ezoe ve Toda, 2013; Ha, Chin, Park, Ryu ve Yu, 2008). Akıllı telefon bağımlılığı, kişinin ruh halinde dalgalanma, tolerans kaybı, kontrol ve istek kaybı ile devam eden ve aile, okul/iş hayatı ve günlük yaşam faaliyetlerinde bozulma ile sonuçlanır (Kwon ve diğerleri, 2013). Bununla birlikte kullanıcıların, hayatını tehlikeye atacak şekilde, araç kullanırken, dağa tırmanırken, kayak yaparken bile telefonla konuşarak, fotoğraf ve video çekerek dikkatini dağıttığı ve kontrolsüz davranışa yol açabildiğini ortaya koymuştur (Bianchi ve Phillips, 2005; Choliz, 2010; Chóliz ve Villanueva, 2009; Jenaro, Flores, Gómez-Vela, González-Gil ve Caballo, 2007; Toda, Monden, Kubo ve Morimoto, 2006).

İlk olarak Bianchi ve Phillips (2005), daha sonrasında Chóliz, Villanueva ve Chóliz (2009) bir davranışsal bağımlılık çeşidi olarak mobil telefon bağımlılığını ele alarak DSM– IV’ün madde bağımlılığı kriterlerinden yola çıkarak oluşturdukları kriterlerde;

- Mobil telefon kullanımının aşırı olmasından dolayı maddi sorunlar ve yüksek faturaların olması,
- Mobil telefonun sürekli internete bağlı olup olmadığı konusunda tedirgin olmak, internetin olmadığı ortamlarda artan endişe hali,
- Mobil telefon kullanımını azaltamama veya telefonu elinden bırakmakta güçlük,
- Kriz anında ya da gündelik sıkıntılardan kaçabilmek için mobil telefona sarılmak,
- Mobil telefonun yoğun kullanımından dolayı, okul/iş/aile/sosyal yaşam alanlarında sorunlar yaşama,
- Sosyal izolasyon,

- Devamlı uygulama, telefon modeli ve daha iyi özellikler içeren mobil telefon arayışında olmak.

DSM- 4'te listenen madde bağımlılıklarının semptomlarıyla problemli mobil telefon kullanımıyla benzer özellikler göstermektedir (American Psychiatric Association, 2006):

- Mobil telefon konusunda yoğun takıntılı düşünce ve kaygı,
- Mobil telefona ulaşamadığında ya da kullanımı engellendiğinde yoğun kaygı,
- Mobil telefonu kendine zarar verecek şekilde kullanmak, aşırı zaman, aşırı fatura vs.
- Daha önceden katılmaktan zevk aldığı etkinliklerden uzaklaşma,
- Mobil telefonla ilgilenmekten kendini alamama, araç kullanırken bile telefona bakma,
- Dürtü kontrolünün azalması olarak ifade edilmiştir (Kim, Seo ve David, 2015).

Akıllı telefon kullanıcılarının, farklı kişiliklerde olması, bu kişiliklerin ortaya çıkarttığı farklı seçimler ve farklı uygulama tercihlerinin, akıllı telefon bağımlılığıyla ilişkili entegre araştırmalar önemlidir (Park ve Lee, 2011, s. 438-439).

2.1.2. Akıllı telefon uygulama tercihleri

Akıllı telefonların hayatımıza girmesiyle birlikte, birçok alanda işlevselliğin artması ve buna bağlı da uygulama tercihlerinin üzerinde durulması gerekmektedir. Akıllı telefonların kullanımında ilk üç sırayı sosyal ağlar, e-posta ve müzik/video uygulamaları almaktadır. Sosyal ağlar için mobil uygulamalar, haber okumak, araştırma yapmak için ise mobil web siteleri kullanılmakta ve genellikle günde 1-5 uygulama kullanılmaktadırlar (Othman, 2017).

Bu uygulama tercihlerinin sağladığı faydalar aşağıdadır;

- Wi-Fi sayesinde ücretsiz internete kolay erişim sağlanabilmektedir.
- Akıllı telefonlarla mailleşmenin mümkün olması verimliliği artırmıştır
- İşletmelerdeki her türlü sisteme uzaktan erişim sağlanmasıyla, mobil çalışmak mümkün olmuş; toplantı süreleri ve şirket ziyaretleri azalmıştır.
- Navigasyon sayesinde hızla ulaşım sağlar.
- GPS fonksiyonuyla takip sistemi sağlar.

- Anlık video, foto çekimini yüksek çözünürlüklü kameralarla yaparak, paylaşım ve depolama fırsatı sağlar.
- Veri transferi ve paylaşımını mümkün kılar.

Sosyal medya, sosyal bir mekân olarak (Kaplan ve Haenlein, 2009: 60), 2005 yılından itibaren toplumsal ilişki formlarını yeniden şekillendirerek, kullanıcılarına yeni insanlarla tanışma, tanıdık eski dostları bulma, kendi sosyal ağını yaratma fırsatını sunar (Koçer, 2012: 71).

Sosyal medya, herkese hitap etmektedir (Armellini ve Villanueva, 2011: 30) ve bu durum kullanıcıların iletişim, multimedya, verimlilik, oyunlar, sağlık, gezi ve alışveriş gibi uygulama tercihlerinin bir ihtiyaca karşılık gelmesiyle açıklanabilir (Hutton ve Fosdick, 2011: 566). Sosyal medya, yoğun ve sınırsız içerik paylaşımı yapılabilmesi sebebiyle, farklı insanları, iş kollarını, fikirleri bir araya getirir (Mayfield, 2010; Boyd ve Ellison, 2007). Ayrıca mobil öğrenme süreçlerinin pandemi sonrasında gündelik hayatın bir parçası haline gelmesi, zoom, GoToMeeting gibi platformlarında artık eğitim, toplantı gibi etkinliklerde tercih edilmesini yaygınlaştırmıştır.

Sosyal ağ içerikleri genel olarak şu şekilde örneklendirilerek sınıflandırılmıştır (Dawley, 2009: 111):

- Sosyal Ağlar: Facebook, Twitter, MySpace.
- Fotoğraf Paylaşım: Flickr, PhotoBucket
- Video Paylaşım Siteleri: YouTube.
- Profesyonel Ağ Siteleri: LinkedIn, Ning.
- Bloglar: Wordpress, Blogger.
- Wikiler: PBWiki, Wetpaint.
- İçerik etiketleme: SLoog, MERLOT.
- Sanal Kelime: Active Worlds, SL, Whyville, There, HiPiHi, Club Penguin.

Sosyal ağlar ve uygulama tercihleri, hem kullanıcı profillerini analiz ederek bireysel ve örgütsel davranışların belirlenmesinde hem de kişilik özellikleri ve demografik özelliklere göre değişen etkileşim sürecini gözlemlemede önemlidir (Kuss ve Griffiths, 2011). Örneğin, en çok akıllı telefon talep eden kesim, üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır (Uzgören vd., 2013:30). Sonuç olarak sosyal ağların ve uygulama tercihleri, yani akıllı telefon kullanım işlevselliğini anlamak için kişilik özellikleri ve demografik

özellikleri daha yakından incelemek ve bunların akıllı telefon bağımlılığı ile etkileşimini de gözlemlemek gerekmektedir.

2.2. Kişilik

Kişilik, bireyin hem iç hem de dış çevresiyle olan ilişkilerindeki tutarlı, ayırt edici tepkilerdir. (Cüceloğlu, 1991'den aktaran Erkuş & Tabak, 2009; Boove, Houston, & Thill, 1995'ten aktaran Deniz & Erciş, 2008). “Allport ise kişiliği, dinamik bir psikofizyolojik sistem içinde yaşayan bireyin kendine özgü, karakteristik bir hal almış, çevreye uyum süreci olarak tanımlamaktadır” (Karayılan ve İbrahimoglu, 2012).

Kişilik, kültür, aile kökleri, kalıtım, fiziki ve coğrafi şartlar, sosyal çevre tarafından şekillenen; kişiye özgün, farklı ve değişken algı ve çözüm yolu üretmesine yol açan sistemlerin bütünüdür (Erkuş ve Tabak, 2009). Kişilik, zengin içeriğiyle üzerinde en fazla araştırma yapılan kavramlardan biri olmuştur.

2.2.1. Kişilik teorileri

İnsanlar, tıpkı dış görünüşleri gibi tavır, tutum, tepki olarak farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıkların insanların sahip oldukları kişiliklerinden kaynaklandığı söylenebilir (Ünsar, 2011). Kişiliği inceleyen en önemli modellerden biri, Allport ve Odbert'in (1936) başlattığı çalışmalarına Cattell (1946) ve Fiske'nin (1949) katkıda bulunmasıyla ortaya çıkan beş faktör kişilik modeline Warren Norman son halini vermiştir. Norman (1963), kendi çalışmaları sonucunda uyumluluk, dışadönüklük, sorumluluk, açıklık ve duygusal denge olarak kişilik literatürüne girmesini sağlamıştır. Son yarım yüzyıldır, beş faktör kişilik modeli psikologlar tarafından yaygın şekilde kullanılmaktadır.

Dışadönüklük, beş faktör kişilik modelinin ilk boyutudur (extroversion). Dışadönüklük boyutundakiler, aktif, eğlenmeyi seven, konuşkan, sevgi dolu, duygularını rahatlıkla dışavurabilen, dinamik, neşeli, atılgan, hayat dolu ve sosyal kişilerdir (Sudak ve Zehir, 2013; Yürür, 2009). Modelin ikinci boyutu uyumluluk (agreeableness), saygılı, insanlarla birlikte olmayı önemseyen, yardımsever, cömert, dost canlısıdırlar (Deniz ve Erciş, 2008). Üçüncü boyuttaki sorumluluk (conscientiousness) sahibi bireyler güvenilir, zeki, görev odaklı, düzenli, disiplinli, sabırlıdırlar ve amaca özgü planlama yaparlar

(Çınar, 2011). Dördüncü boyuta gelirsek duygusal denge (emotional stability) ya da zıttı olan nevrotiklik (neuroticism) şeklinde tanımlanmaktadır.

Duygusal denge diye burada tanımlanan yapı ters puanlanır yani duygusal denge puanı yükseldikçe kişinin kaygısı, suçluluk hissi de artar ve stresle başa çıkma becerileri zayıftır (Ordun, 2005). Son olarak açıklık boyutu (openness) (ya da deneyime açık olma- openness to experience) duygu, düşünce, değer hayal kurma, eylem, estetik, eylem ve düşünceleri içine alır (Çınar, 2011). Bu model kişilik özelliklerinin kullanıcıların uygulama tercihlerini dolaylı ya da doğrudan etkilemektedir (Devaraj ve ark., 2008). Kullanıcı tercihlerini inceleyen birçok araştırma sonucunda “5 Faktör Kişilik Modeli” kişilik kavramına yeni işlevsel bir bakış açısı kazandıran önemli bir tipolojidir.

Bu model ışığında sosyal hayatta, farklı kişisel özelliklerin farklı uygulama tercihleri ve kullanım alışkanlıkları olabilir. Örnek olarak, içedönük birinin akıllı telefon kullanımı, dışa dönük sosyal bir kişinin akıllı telefon kullanımından farklıdır.

Kişilerin, akıllı telefon bağımlılığının altında yer alan farklı motivasyonlar farklı doyumlarla ilişkilendirilmektedir. Bunlardan en önemlisi Kullanımlar ve Doyumlar Yaklaşımıdır, bu yaklaşımda akıllı telefon kullanımının başlangıçta iletişimle başlayan, sonrasında keyif arayışı ve statü göstergesi olma haline geldiği görülmektedir.

Kullanımlar ve Doyumlar Yaklaşımı bireyi aktif tercih yapan, sistemden memnuniyet ve doyum almaya yönelik hareket eden bir yapı olarak kabul eder ve sosyal medyanın etkilerine odaklanarak; izleyicilerin, özgün seçimlerini, motivasyonlarını ve ilgilerini anlamayı hedefler (Rubin, 2002:526). Bu yaklaşımda kullanıcıların ihtiyaçları bir seçimi doğurur, seçim eyleminin olması içinde bunun zaten bir ihtiyaç olarak algılanması ve çözüm arayışında olunması gerekmektedir (McQuail ve Windahl, 2005:169).

Severin ve Tankard (1994), sosyal medya ve uygulama tercihlerinin motivasyonlarına bakmak gerekirse aşağıdaki gibidir;

Oyalanma (eğlence) (Boş zamanları değerlendirme, gündelik duygulardan kaçış, stresi azaltma).

Kişilerarası ilişkiler (Sosyal paylaşım, arkadaşlık örüntülerinin yerine sosyal medyadaki ilişkilerin geçmesi).

Kişisel kimlik ya da bireysel psikoloji (Kendini anlama; gerçeği keşfetme vb.).

Gözetim (Destek, yardım alma).

Akıllı telefonlar yoluyla yaptığımız uygulama tercihleri sonucunda, karşılıklı etkileşim sürekli olduğu için, kullanıcılar kendilerini daha yetkin, katılımcı ve üretici hissetmektedir. Akıllı telefonlarda arka plandan, kullanılan tüm bileşenlere kadar kişiselleştirme imkânı olması da kullanıcılara özgün hissettirmektedir.

Uygulama tercihlerinde genç kullanıcıların akıllı telefonlarını genellikle müzik, kamera, video ve eğlence içerikleri için kullandığını, özellikle 20'li yaşlardakilerin sosyal ağlarda, 30'ların ve 40'ların iş ve ev idaresine yönelik amaçlar (e-posta, randevu, takip) için kullandığını ortaya koymuştur (Kim vd., 2014:1-3).

2.2.2. Kişilik özellikleri ile akıllı telefon uygulama tercihleri arasındaki ilişkiye bakan literatür

Ergenler ve genç yetişkinler için, akıllı telefon kullanımı, sosyal medyada ve sosyal ağlarda yer almak popülaritesi yüksek bir etkinliktir ve aşırı internet kullanımıyla sonuçlanabilir (Lin ve Tsai, 2002). Bireyler hem keyif almak hem de boş zamanlarını değerlendirebilmek için, sıklıkla erişimi kolay, uygulanabilir etkinlikleri seçmektedirler (Bayraktutan, 2005). Bu durum bireylerde yalnızlık endişelerinin de azalmasına yol açmaktadır (Townsend, 2000).

Özcan ve Koçak'ın (2003) yaptıkları araştırma sonucunda, Türkiye'deki mobil telefon kullanım motivasyonlarının statü/rahatlama, güvenlik/toplumsallık ile yararlılık/iş şeklinde olduğunu göstermektedir. Mazzoni (2007) benzer araştırmasında bütüncül fayda, ilişki ve bilgi-eğlence motivasyonlarının akıllı telefon kullanımında etkili olduğu sonucuna varmıştır. Puro (2002), Finlandiya'daki araştırması sonucunda kullanıcıların %80'ininden fazlasının akıllı telefonları işlevsel ve işlerini kolaylaştırdığı gerekçesiyle tercih ettiğini dile getirmiştir.

Akıllı telefon bağımlılığı ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi ele alan çalışmaların sayısı oldukça azdır (Roberts, Pullic, Manolis, 2015). Akıllı telefon bağımlılığı ile kişilik özelliklerini ele alan bir çalışmada, dışadönük ve nevrotik kişilik özelliğine sahip bireylerin, içe dönük kişilik özelliğine sahip olanlara kıyasla daha fazla akıllı telefon bağımlılığı riskine sahip olduklarına sonucuna ulaşılmıştır. Bianchi ve Phillips (2005), akıllı telefon bağımlılığında yaş, dışadönüklük, nevrotiklik ve düşük özgüvenin önemli belirleyiciler olduğuna vurgu yapmaktadır. Takao (2014) da kendi araştırmasında,

dışadönüklük ile problemlili mobil kullanımı arasında olumlu bir ilişki olduğu sonucuna varmıştır. Wei ve Lo (2006), mobil telefon kullanımının utangaçlık arasında negatif bir ilişki olduğunu, utangaç bireylerin mesaj uygulamalarını (Whatsapp, Wechat) daha fazla tercih ettiğini ortaya koymuştur. Bian ve Leung'un (2015), Çin'de 414 üniversite öğrencisi ile yürüttükleri çalışmalarında utangaç ve yalnız bireylerde; aynı şekilde Al-Barashdi ve arkadaşları ise (2015) utangaç öğrencilerde başkalarıyla iletişim kurmaları için akıllı telefonların mükemmel bir yol sunduğunu belirterek, akıllı telefon bağımlılığının bu bireylerde daha fazla olduğunu vurgulamışlardır.

Salehan ve Negahban (2013), sosyal ağ kullanımıyla akıllı telefon bağımlılığı arasında pozitif bir ilişki olduğunu ve bu durumun kadınlarda da erkeklerde de bağımlılığı artırdığını ortaya koymuşlardır. Kanıta dayalı çalışmalar, kadınların yakın ilişkilerde ve aile ilişkilerinde erkeklerden daha fazla mesaj, e-mail göndermeyi ve akşam saatlerinde telefonla konuşmayı tercih ettiğini göstermektedir (Bianchi ve Phillips, 2005; Billieux, Linden, D'acremont, Ceschi ve Zermatten, 2007). Ayrıca bazı araştırma sonuçlarına göre akıllı telefon bağımlılığı kadınlarda daha fazla görülmektedir (Billieux, Linden ve Rochat, 2008).

Arkadaş ve aile doyumunun yüksek olması akıllı telefon bağımlılığı ile anlamlı düzeyde negatif ilişkilidir (Bae, 2015). Bununla birlikte, hem sosyal bireyler daha fazla sosyalleşmek için, hem de sosyal destekten yoksun bireyler sosyalleşebilmek için akıllı telefonla daha fazla meşgul olabilmektedir (Bian ve Leung, 2015).

Kahyaoğlu, Süt ve arkadaşları (2016: 13-19), 20 yaş altı öğrencilerin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin, diğer yaş gruplarından daha yüksek olduğunu ortaya koymuşlardır. Taylan (2016: 1093- 1100) araştırmasına göre, akıllı telefon bağımlılığında, internet ve sosyal medya kullanımı ve de yaş etkili birer faktör olarak bulunmuştur.

Almanya'da yapılan bir çalışmada gençlerin sosyal ilişkilerinde mobil telefonlarının etkisini inceleyen bir çalışmada, mobil telefonların ilişki kurma ve iletişim şekillerini, kişisel zamanlama ve planlamayı değiştirdiğini, son olarak da farklı mobilizasyon biçimleri ortaya çıkarttığı sonucuna varılmıştır. Erişim kolaylığı ve kesintisiz internet kullanımının ise gençlerde mobil telefon bağımlılığını artırdığını belirtmişlerdir (Thulin ve Vilhelmson, 2007: 248-249).

Jacobs (1988), mobil telefon bağımlılığının kaynağında erken çocukluk döneminde yaşanan travmaların yer aldığını vurgulamıştır. Son olarak, bilişsel davranışçı modele göre, akıllı telefon bağımlılığı öz-kontrol eksikliği, yüksek duyum arama, yalnızlık ve stres gibi birtakım faktörlerle açıklanabilir (Davis, 2001).

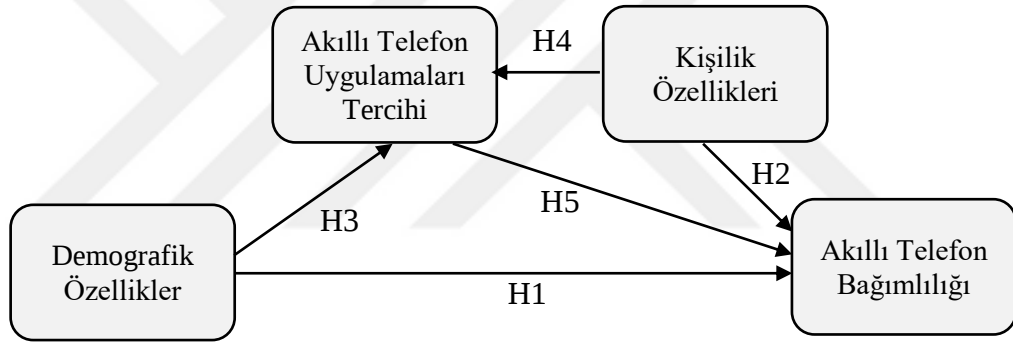

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Temel amacı genç yetişkinlerde akıllı telefon bağımlılığı ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi olan bu araştırma ilişkisel tarama modelinde yürütülmüştür. İlişkisel tarama modeli Karasar (2016) tarafından “iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim olup olmadığını ve birlikte değişim mevcutsa bu değişimin derecesini tespit etmeyi amaçlayan araştırma modeli” olarak tanımlanmaktadır.

Araştırmanın modeli Şekil 3.1’de gösterilmiştir.

Şekil 3.1: Araştırmanın Modeli

Kurulan model doğrultusunda araştırmanın hipotezleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

- H1:** Genç yetişkinlerin demografik özellikleri ile akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- H2:** Genç yetişkinlerin kişilik özellikleri ile akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- H3:** Genç yetişkinlerin demografik özellikleri ile tercih edilen akıllı telefon uygulamaları arasında anlamlı bir ilişki vardır.
- H4:** Genç yetişkinlerin kişilik özellikleri ile tercih edilen akıllı telefon uygulamaları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H5: Akıllı telefon bağımlılığı ile tercih edilen akıllı telefon uygulamaları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

3.2. Araştırma Grubu

Araştırma grubu, 18 - 29 yaş arasında yer alan ve üniversite öğrenimini sürdüren veya mezun olmuş toplam 100 birey oluşturmıştır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri yapılandırılmış özellik gösteren anket ile toplanmıştır. Ankette üç bölüm yer almıştır. Bunlar sırasıyla Demografik Bilgiler Formu, Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği-Kısa Formu (ATBÖ) ve Türk Kültüründe Geliştirilmiş Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği'dir (TKÖÖ).

3.3.1. Demografik bilgiler formu

Anketin ilk bölümünde yer alan demografik bilgiler formunda katılımcıların çeşitli demografik özelliklerini öğrenmeye yönelik toplam 11 soru ve farklı akıllı telefon uygulamalarının tercihi ile ilgili 5'li Likert tipteki 7 alt maddeden oluşan 1 soru yer almıştır.

3.3.2. Akıllı telefon bağımlılığı ölçeği-kısa form

İkinci bölümde yer alan ATBÖ, Kwon ve ark. (2013) tarafından ergenlerde akıllı telefon bağımlılığı riskini ölçmek için geliştirilmiş ve Noyan ve ark. (2015) tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılarak Türkçe'ye uyarlanmıştır. Ölçek 6'lı Likert tipteki toplam 10 maddeden oluşmaktadır. Katılımcılar cevaplarını 1-kesinlikle katılmıyorum ile 6-kesinlikle katılıyorum arasında değişen cevaplar ile vermektedir. Herhangi bir ters madde olmayan ölçekten alınan toplam puan 10 – 60 arasında değişmekte ve alınan puan arttıkça bireyin akıllı telefon bağımlılığı da artmaktadır.

Tarafımızdan tekrarlanan analizler sonucunda ATBÖ'nün açıkladığı toplam varyans (geçerlik) %71,48; Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı ise $\alpha=0,922$ olarak tespit edilmiştir. Buna göre ATBÖ, açıklanan varyans %50'den fazla olduğu geçerli

(Büyüköztürk, 2011) ve $\alpha > 0,80$ olduğu için yüksek derecede güvenilir (Özdamar, 2002) bulunmuştur.

3.3.3. Türk kültüründe geliştirilmiş temel kişilik özellikleri ölçeği

Üçüncü bölümde yer alan TKÖÖ, Gençöz ve Öncül (2012) tarafından temel kişilik özelliklerini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek 5'li Likert tipteki toplam 45 maddeden oluşmaktadır. Katılımcılar cevaplarını 1-hiç uygun değil ile 5-çok uygun arasında değişen cevaplar ile vermektedir. Alınan puanlar 6 alt boyuta ayrılarak toplanmakta ve bunların sonucunda kişilik tiplerine (alt boyutlar) ait puanlar hesaplanmaktadır.

Bunlar; dışadönüklük (4, 6, 7, 14, 24, 32, 38, 39. maddeler), sorumluluk (2, 21, 22, 25, 42, 43, 44, 45. maddeler), geçimlilik/uyumluluk (3, 8, 15, 16, 19, 23, 28, 41. maddeler), duygusal tutarsızlık (1, 11, 18, 27, 29, 33, 35, 37, 40. maddeler), gelişime açıklık (5, 9, 10, 17, 20, 36. maddeler) ve olumsuz değerlik (2, 13, 26, 30, 31, 34 maddeler) olarak adlandırılmaktadır. Ayrıca 6, 7, 21, 22, 24, 32, 38 ve 39. maddeler olmak üzere toplam 8 maddede ters kodlama yapılmaktadır.

Tarafımızdan tekrarlanan analizler sonucunda TKÖÖ'nün açıkladığı toplam varyans (geçerlik) %70,15; Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı ise $\alpha = 0,846$ olarak tespit edilmiştir. Buna göre TKÖÖ, açıklanan varyans %50'den fazla olduğu geçerli (Büyüköztürk, 2011) ve $\alpha > 0,80$ olduğu için yüksek derecede güvenilir (Özdamar, 2002) bulunmuştur.

3.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 25.0 programından faydalanılarak nicel analiz yöntemleri kullanılmıştır. Bu kapsamda, katılımcılara ilişkin demografik bulgular ile akıllı telefon uygulamaları tercihi, akıllı telefon bağımlılığı ve kişilik özelliklerine ilişkin betimleyici bulguların tespitinde frekans analizi ile ortalama, standart sapma ve yüzde gibi tanımlayıcı istatistik yöntemlerine başvurulmuştur.

Demografik özellikler ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki ilişkisiz örneklem t-testi, varyans analizi (ANOVA) ve Tukey HSD çoklu karşılaştırma (posthoc) testi ile analiz edilmiştir. Kişilik özellikleri ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki çoklu regresyon ile tespit edilmiştir.

Demografik özellikler ile akıllı telefon uygulamaları tercihi arasındaki ilişkinin tespitinde ki-kare analizi yapılmıştır. Kişilik özellikleri ile akıllı telefon uygulamaları tercihi arasındaki ilişki ve akıllı telefon bağımlılığı ile akıllı telefon uygulamaları tercihi arasındaki ilişkinin tespitinde ise yine çoklu regresyondan faydalanılmıştır. Ayrıca analizlerin tamamı %95 güven aralığında ve $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde gerçekleştirilmiştir.

Parametrik analizlere dahil edilen verilerin normal dağılıma sahip olup olmadığı çarpıklık ve basıklık değerleri incelenerek belirlenmiştir. Bunun nedeni sosyal bilimlerde yürütülen araştırmalarda bu değerlerin $\pm 1,50$ aralığında olmasının normal dağılım için yeterli görülmesidir (Tabachnick ve Fidell, 2013) (Tablo 1).

Tablo 1. Parametrik analizlere dahil edilen değişkenlere ait çarpıklık ve basıklık değerleri

Değişken	Çarpıklık	Basıklık	Değişken	Çarpıklık	Basıklık
Akıllı Telefon Bağımlılığı	0,324	-0,810	İletişim	-1,915	1,460
Dışadönüklük	-0,728	0,699	Oyunlar	0,131	-0,722
Sorumluluk	-0,339	-0,254	Multimedya	-1,177	1,352
Geçimlilik/Uyumluluk	-1,190	1,374	Verimlilik	-1,074	0,893
Duygusal Tutarsızlık	0,334	-0,514	Gezi	-0,644	-0,014
Gelişime Açıklık	-0,254	0,581	Alışveriş	-0,285	-0,526
Olumsuz Değerlik	1,026	0,657	Sağlık	-0,077	-0,487

4. BULGULAR

4.1. Katılımcılara İlişkin Demografik Bulgular

Temel amacı genç yetişkinlerde akıllı telefon bağımlılığı ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi olan bu araştırmaya 18 – 29 yaş arasında yer alan toplam 100 birey katılmıştır. Tablo 2’de katılımcıların cinsiyet, yaş ve genel not ortalamasına göre dağılımları verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların cinsiyet, yaş ve genel not ortalamasına göre dağılımı

		n	%
Cinsiyet	Kadın	61	61,0
	Erkek	39	39,0
Yaş	Min. – Maks. $\bar{x} \pm Ss$	18 – 29 23,39 $\pm$ 2,78	
Yaş Grubu	18-21 yaş	25	25,0
	22-25 yaş	54	54,0
	26-29 yaş	21	21,0
Genel Not Ortalaması	0-1,50 arası	1	1,0
	1,50-2,50 arası	14	14,0
	2,50-3,50 arası	72	72,0
	3,50-4,00 arası	13	13,0
Toplam		100	100,0

Buna göre katılımcıların %61’i kadın ve %39’u erkektir. Yaş ortalaması 23,39 $\pm$ 2,78 olarak tespit edilen katılımcıların %25’i 18-21 yaş, %54’ü 22-25 yaş ve %21’i 26-29 yaş grubunda yer almıştır. Ayrıca genel not ortalaması, katılımcıların %1’inde 0-1,50 arasında, %14’ünde 1,50-2,50 arasında, %72’sinde 2,50-3,50 arasında ve %13’ünde 3,50-4,00 arasında tespit edilmiştir.

Tablo 3’te ise katılımcıların anne ve babalarının medeni durumu ve öğrenim durumu ile ailelerinin aylık gelirine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların anne ve babalarının medeni durumu ve öğrenim durumu ile ailelerinin aylık gelirine göre dağılımı

		n	%
Anne Babanın Medeni Durumu	Evli	83	83,0
	Boşanmış	13	13,0
	Dul	4	4,0
Aile Aylık Geliri	2500 TL'den az	10	10,0
	2500-5000 TL arası	39	39,0
	5000 TL üzeri	51	51,0
Anne Öğrenim Durumu	Okuma-yazma bilmiyor	3	3,0
	Okuma-yazma biliyor	7	7,0
	İlkokul mezunu	37	37,0
	Ortaokul Mezunu	11	11,0
	Lise mezunu	30	30,0
	Üniversite mezunu	12	12,0
Baba Öğrenim Durumu	Okuma-yazma bilmiyor	1	1,0
	Okuma-yazma biliyor	1	1,0
	İlkokul mezunu	23	23,0
	Ortaokul Mezunu	18	18,0
	Lise mezunu	37	37,0
	Üniversite mezunu	18	18,0
	Yüksek lisans / Doktora	2	2,0
Toplam		100	100,0

Buna göre, katılımcıların %83'ünün anne ve babası evli, %13'ünün anne ve babası boşanmış ve %4'ünün anne ve babası duldur.

Ailelerin aylık geliri ise katılımcıların %10'unda 2500 TL'den az, %39'unda 2500-5000 TL arasında ve %51'inde 5000 TL üzerindedir.

Katılımcıların annelerinin öğrenim durumları incelendiğinde annelerin %3'ünün okuma-yazma bilmediği, %7'sinin sadece okuma-yazma bildiği, %37'sinin ilkokul mezunu olduğu, %11'inin ortaokul mezunu olduğu, %30'unun lise mezunu olduğu ve

%12'sinin üniversite mezunu tespit edilmiştir. Babalarda ise bu oranlar sırasıyla %1, %1, %23, %18, %37, %18 ve %2 olarak tespit edilmiştir.

Ayrıca Tablo 4.3'te katılımcıların alkol ve sigara kullanımı ile spor ve kültürel etkinliklere katılıma göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların alkol ve sigara kullanımı ile spor ve kültürel etkinliklere katılıma göre dağılımı

		n	%
Alkol kullanıyor musunuz?	Evet	36	36,0
	Hayır	64	64,0
Sigara kullanıyor musunuz	Evet	26	26,0
	Hayır	74	74,0
Spor yapma sıklığınız nedir?	Hiç	39	39,0
	Haftada bir kez	31	31,0
	Haftada 2-3 kez	21	21,0
	Her gün	9	9,0
Sinema, tiyatro vb. etkinliklere gitme sıklığınız nedir?	Hiç	25	25,0
	Yılda bir kez	27	27,0
	Ayda bir kez	40	40,0
	Haftada bir kez	8	8,0
Toplam		100	100,0

Buna göre katılımcıların %36'sı alkol, %26'sı sigara kullanmaktadır. Ayrıca katılımcıların %39'u spor yapmamakta, %31'i haftada bir kez, %21'i haftada 2-3 kez ve %9'u her gün spor yapmaktadır.

Sinema, tiyatro vb. etkinliklere gitme sıklığı ise katılımcıların %27'sinde yılda bir kez, %40'ında ayda bir kez, %8'inde haftada bir kezdir. %25'lik bir kesim ise bu tür etkinliklere hiç gitmediğini belirtmiştir.

4.2. Akıllı Telefon Uygulamaları Tercih, Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Kişilik Özelliklerine İlişkin Betimleyici Bulgular

4.2.1. Akıllı telefon uygulamaları tercihi

Hangi tür akıllı telefon uygulamalarının daha çok tercih edildiğini tespit edebilmek amacıyla katılımcılara 7 farklı türde akıllı telefon uygulamasına ne kadar önem verdikleri ile sorular yöneltilmiştir. Alınan cevapların dağılımı Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Farklı türlerdeki akıllı telefon uygulamaları tercihi ile ilgili betimleyici bulgular

Uygulama Türü	Hiç Önemli Değil		Önemsiz		Fark etmez		Önemli		Çok Önemli	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
İletişim	1	1,0	1	1,0	2	2,0	41	41,0	55	55,0
Multimedya	3	3,0	3	3,0	18	18,0	58	58,0	18	18,0
Verimlilik	6	6,0	5	5,0	17	17,0	46	46,0	26	26,0
Gezi	5	5,0	11	11,0	25	25,0	43	43,0	16	16,0
Alışveriş	5	5,0	15	15,0	32	32,0	31	31,0	17	17,0
Sağlık	7	7,0	21	21,0	37	37,0	26	26,0	9	9,0
Oyunlar	26	26,0	18	18,0	40	40,0	12	12,0	4	4,0

Buna göre, önemli ve önemsiz cevaplarının oranları toplandığında katılımcıların %96’sı iletişim uygulamalarının kendilerini için önemli veya çok önemli olduğunu belirtmişlerdir. Yani katılımcıların farklı türlerdeki uygulamalar arasındaki ilk tercihleri iletişim uygulamaları olmuştur. Benzer biçimde hesaplama yapıldığında, katılımcıların %76’sı multimedya, %72’si verimlilik, %59’u gezi, %48’i alışveriş, %35’i sağlık ve %16’sı oyun uygulamalarını önemli veya çok önemli görmüştür.

4.2.2. Akıllı telefon bağımlılığı

Akıllı telefon bağımlılık düzeyini tespit etmek amacıyla katılımcılara yöneltilen 10 maddelik ATBÖ’nün değerlendirilmesi sonucunda katılımcıların bağımlılıkla ilgili gösterdikleri en yoğun davranış “akıllı telefonu hedeflediklerinden daha uzun süre

kullanma” olarak tespit edilmiştir. Bunu sırasıyla “akıllı telefonu kullanmaktan dolayı derslere odaklanmakta, ödevleri yapmakta ve işleri tamamlamakta güçlük çekme”, “akıllı telefon kullanmaktan dolayı planladığı işleri aksatma” izlemiştir.

Ayrıca akıllı telefonla ilişkin bağımlılık düzeyini ifade eden ATBÖ toplam puan ortalaması $31,68 \pm 11,73$ olarak tespit edilmiştir. Bu puanın ölçekten alınabilecek en düşük (10 puan) ve en yüksek (60 puan) puanlara oranlanması sonucunda, katılımcıların bağımlılık düzeylerinin %43,4 olduğu söylenebilir (Tablo 6).

Tablo 6. Akıllı telefon bağımlılığına ilişkin ilgili betimleyici bulgular

Maddeler	$\bar{x}$	Ss
Akıllı telefonumu hedeflediğimden daha uzun süre kullanırım.	3,85	1,55
Akıllı telefonu kullanmaktan dolayı derslerime odaklanmakta, ödevlerimi yapmakta ve işlerimi tamamlamakta güçlük çekerim.	3,50	1,59
Akıllı telefon kullanmaktan dolayı planladığım işleri aksatırım.	3,36	1,51
Akıllı telefonumun yanımda olmamasına tahammül edemem.	3,35	1,55
Günlük yaşamımı aksatmasına rağmen akıllı telefonumu kullanmaktan vazgeçemem.	3,21	1,52
Akıllı telefon kullanmaktan dolayı el bileğimde veya enseimde ağrı hissederim.	3,05	1,56
Kullanmasam da akıllı telefonum aklımdadır.	3,05	1,46
Akıllı telefonum yanımda olmadığında sabırsız ve sinirli olurum.	2,84	1,52
İnsanların twitter veya facebook üzerindeki konuşmalarını kaçırmamak için sürekli akıllı telefonumu kontrol ederim.	2,74	1,56
Çevremdeki insanlar akıllı telefonumu çok fazla kullandığımı söylerler.	2,73	1,51
Akıllı Telefon Bağımlılığı	31,68	11,73

4.2.3. Kişilik özellikleri

Katılımcılara uygulanan TKÖÖ sonucunda tespit edilen kişilik tiplerine ait ortalama puanlar Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Kişilik özellikleri ile ilgili betimleyici bulgular

Kişilik Özelliği	$\bar{x}$	Ss	%*
Geçimlilik/Uyumluluk	33,50	4,65	79,7
Sorumluluk	29,33	5,71	66,7
Gelişime Açıklık	21,96	3,67	66,5
Dışadönüklük	28,60	5,83	64,4
Duygusal Tutarsızlık	25,08	7,14	44,7
Olumsuz Değerlik	9,90	3,41	16,3

* Alınabilecek en düşük ve en yüksek puana oranlanmıştır.

Buna göre ortalama puanlar geçimlilik/uyumluluk için $33,50 \pm 4,65$; sorumluluk için $29,33 \pm 5,71$; gelişime açıklık için $21,96 \pm 3,67$; dışadönüklük için $28,60 \pm 5,83$; duygusal tutarsızlık için $25,08 \pm 7,14$ ve olumsuz değerlik için $9,90 \pm 3,41$ olarak bulunmuştur.

Alt boyutlardaki madde sayılarının farklı olmasına bağlı olarak alınabilecek en düşük ve en yüksek puanlara oranlandığında katılımcıların geçimlilik/uyumluluk özelliğinin %79,7 düzeyinde olduğu söylenebilir. Dolayısıyla en baskın kişilik özelliği geçimlilik/uyumluluk olarak tespit edilmiştir. Bunu sırasıyla sorumluluk, gelişime açıklık, dışadönüklük, duygusal tutarsızlık ve olumsuz değerlik izlemiştir.

4.3. Hipotezlere İlişkin Bulgular

4.3.1. Demografik özellikler ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki

“H1: Genç yetişkinlerin demografik özellikleri ile akıllı telefon bağımlılığı arasında ilişki vardır.” hipotezini test etmek amacıyla sırasıyla bir dizi karşılaştırmalar gerçekleştirilmiştir.

İlk olarak akıllı telefon bağımlılığının cinsiyete göre karşılaştırılması amacıyla ilişkisiz örneklem t-testi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Akıllı telefon bağımlılığının cinsiyete göre karşılaştırılması

Cinsiyet	n	$\bar{x}$	Ss	t	Sd	p*
Erkek	39	28,31	10,53	-2,350	98	0,021
Kadın	61	33,84	12,04			

* İlişkisiz örneklem t-testi yapılmıştır.

Buna göre, akıllı telefon bağımlılığının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Yani cinsiyet, akıllı telefon bağımlılığını anlamlı olarak farklılaştıran bir etkidir ve kadınların bağımlılık düzeyleri erkeklerden anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur ($p < 0,05$).

Akıllı telefon bağımlılığının genel not ortalamasına göre karşılaştırılması amacıyla ise varyans analizi (ANOVA) yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Akıllı telefon bağımlılığının genel not ortalamasına göre karşılaştırılması

Genel Not Ortalaması	n	$\bar{x}$	Ss	Varyans	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	p*
0-2,50 arası	15	30,07	12,25	G. Arası	268,815	2	134,407	0,976	0,381
2,50-3,50 arası	72	32,65	11,95	G. İçi	13362,945	97	137,762		
3,50-4,00 arası	13	28,15	9,65	Toplam	13631,760	99			

* Varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır.

Buna göre, akıllı telefon bağımlılığının genel not ortalamasına göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Yani genel not ortalaması arttıkça bağımlılık düşse de genel not ortalamasının bağımlılık üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır ($p > 0,05$).

Akıllı telefon bağımlılığının anne ve babanın medeni durumuna göre karşılaştırılması amacıyla ilişkisiz örneklem t-testi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. Akıllı telefon bağımlılığının anne ve babanın medeni durumuna göre karşılaştırılması

Anne Babanın Medeni Durumu	n	$\bar{x}$	Ss	t	Sd	p*
Evli	83	31,83	12,11	0,284	98	0,777
Boşanmış/Dul	17	30,94	9,97			

* İlişkisiz örneklem t-testi yapılmıştır.

Buna göre, akıllı telefon bağımlılığının anne ve babanın medeni durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). Yani anne ve babanın medeni durumunun bağımlılık üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Ayrıca, akıllı telefon bağımlılığının ailenin aylık gelirine göre karşılaştırılması amacıyla yapılan varyans analizi (ANOVA) sonucunda akıllı telefon bağımlılığının ailenin aylık gelirine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). Ortalamalar incelendiğinde, ailenin aylık geliri arttıkça bağımlılığın da arttığı görülmektedir. Ancak gruplar arasındaki fark anlamlı değildir. Yani ailenin gelir durumunun bağımlılık üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır ($p>0,05$) (Tablo 11).

Tablo 11. Akıllı telefon bağımlılığının ailenin aylık gelirine göre karşılaştırılması

Aylık Gelir	n	$\bar{x}$	Ss	Varyans	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	p*
2500 TL'den az	10	27,70	13,11	G. Arası	193,684	2	96,842	0,699	0,586
2500-5000 TL	39	31,62	9,03	G. İçi	13438,076	97	138,537		
5000 TL üzeri	51	32,51	13,26	Toplam	13631,760	99			

* Varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır.

Akıllı telefon bağımlılığının alkol ve sigara kullanımına göre karşılaştırılması amacıyla yapılan ilişkisiz örneklem t-testi bulguları ise Tablo 12 ve Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 12. Akıllı telefon bağımlılığının alkol kullanma durumuna göre karşılaştırılması

Alkol kullanıyor musunuz?	n	$\bar{x}$	Ss	t	Sd	p*
Evet	36	29,44	11,43	-1,437	98	0,154
Hayır	64	32,94	11,81			

* İlişkisiz örneklem t-testi yapılmıştır.

Tablo 13. Akıllı telefon bağımlılığının sigara kullanma durumuna göre karşılaştırılması

Sigara kullanıyor musunuz?	n	$\bar{x}$	Ss	t	Sd	p*
Evet	26	26,69	10,88	-2,591	98	0,011
Hayır	74	33,43	11,59			

* İlişkisiz örneklem t-testi yapılmıştır.

Buna göre, akıllı telefon bağımlılığının alkol kullanımına göre anlamlı farklılık göstermediği ($p>0,05$) ancak sigara kullanımına göre anlamlı farklılık gösterdiği ($p<0,05$) tespit edilmiştir. Sigara kullanmayan bireylerin akıllı telefon bağımlılıkları sigara kullananlardan anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur ($p<0,05$).

Demografik özellikler ve akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişkinin tespiti ile ilgili olarak ayrıca akıllı telefon bağımlılığı spor yapma sıklığına göre karşılaştırılmıştır.

Varyans analizi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14. Akıllı telefon bağımlılığının spor yapma sıklığına göre karşılaştırılması

Spor Yapma Sıklığı	n	$\bar{x}$	Ss	Varyans	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	p*
Hiç	39	32,00	12,30	G. Arası	1965,747	3	655,249	5,392	0,002
Haftada bir kez	31	34,19	11,59	G. İçi	11666,013	96	121,521		
Haftada 2-3 kez	21	24,05	8,27	Toplam	13631,760	99			
Her gün	9	39,44	8,02						

* Varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır.

Buna göre, akıllı telefon bağımlılığının spor yapma sıklığına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bunun üzerine farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma (post-hoc) testi yapılmıştır (Tablo 15).

Tablo 15. Akıllı telefon bağımlılığının spor yapma sıklığına göre karşılaştırılmasına ilişkin çoklu karşılaştırma (post-hoc) bulguları

(A) Spor yapma sıklığınız nedir?	(B) Spor yapma sıklığınız nedir?	Ortalamalar Arası Fark (A-B)	P*
Hiç	Haftada bir kez	-2,19	0,842
	Haftada 2-3 kez	7,95*	0,044
	Her gün	-7,44	0,267
Haftada bir kez	Hiç	2,19	0,842
	Haftada 2-3 kez	10,15*	0,008
	Her gün	-5,25	0,592
Haftada 2-3 kez	Hiç	-7,95*	0,044
	Haftada bir kez	-10,15*	0,008
	Her gün	-15,40*	0,004
Her gün	Hiç	7,44	0,267
	Haftada bir kez	5,25	0,592
	Haftada 2-3 kez	15,40*	0,004

* Tukey HSD çoklu karşılaştırma (post-hoc) testi yapılmıştır.

Tablo 4.14'teki bulgular incelendiğinde, haftada 2-3 kez spor yapanların akıllı telefon bağımlılıklarının diğer grupların tamamından anlamlı olarak daha düşük olduğu görülmüştür.

Sonuç olarak, demografik özellikler ve akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki ile ilgili olarak tespit edilen bulguların tamamı değerlendirildiğinde, H1: Genç yetişkinlerin demografik özellikleri ile akıllı telefon bağımlılığı arasında ilişki vardır.” hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

4.3.2. Kişilik özellikleri ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki

“H2: Genç yetişkinlerin kişilik özellikleri ile akıllı telefon bağımlılığı arasında ilişki vardır.” hipotezini test etmek amacıyla kişilik özelliklerine ait puanlar (bağımsız değişkenler) ve akıllı telefon bağımlılığı puanı (bağımlı değişken) arasında çoklu regresyon yapılmıştır. Çoklu regresyon yapılmasının nedeni, kişilik özelliklerinin akıllı telefon bağımlılığını bir bütün olarak etkilemesi, diğer bir ifade ile birbirinden ayrılmaz özelliklere olmalarıdır. Ulaşılan bulgular Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16. Kişilik özelliklerinin akıllı telefon bağımlılığı üzerindeki etkisi

Regresyon Modeli $r=0,547$; $r^2=0,299$ $F=6,601$; $p=0,000$	Standardize Olmayan Parametreler		Standardize Parametreler β	t	p
	B	S. Hata			
Sabit	21,325	9,662		2,207	0,030
Geçimlilik/Uyumluluk	0,737	0,266	0,292	2,768	0,007
Dışadönüklük	0,530	0,204	0,263	2,601	0,011
Duygusal Tutarsızlık	0,362	0,167	0,221	2,170	0,033
Sorumluluk	-0,584	0,210	-0,284	-2,780	0,007
Gelişime Açıklık	-1,210	0,381	-0,379	-3,172	0,002
Olumsuz Değerlik	0,517	0,349	0,150	1,481	0,142

* Bağımlı Değişken: Akıllı Telefon Bağımlılığı

Buna göre, anlamlı bir model kurulduğu ($F=6,601$; $p<0,05$) ve modelin akıllı telefon bağımlılığı üzerindeki etkinin %29,9’unu ($r^2=0,299$) açıkladığı görülmüştür.

Kişilik özellikleri incelendiğinde; olumsuz değerlik dışındaki özelliklerin tamamının akıllı telefon bağımlılığını anlamlı olarak etkilediği tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Ancak akıllı telefon bağımlılığını; geçimlilik/uyumluluk, dışadönüklük ve duygusal tutarsızlık pozitif yönde; gelişime açıklık ve sorumluluk ise negatif yönde etkilemektedir. Yani geçimlilik/uyumluluk, dışadönüklük ve duygusal tutarsızlık arttığında akıllı telefon bağımlılığı da anlamlı olarak artmaktadır.

Ayrıca ilişkilerin tamamı zayıftır ($\beta < 0,30$). Gelişime açıklık ve sorumluluğun artması ile birlikte ise akıllı telefon bağımlılığı anlamlı olarak azalmaktadır. Sorumluluk ile ilişki zayıf ($\beta < 0,30$), gelişime açıklık ile ilişki ise orta ($0,29 < \beta < 0,70$) düzeydedir.

Elde edilen bu bulgulara dayalı olarak, “H2: Genç yetişkinlerin kişilik özellikleri ile akıllı telefon bağımlılığı arasında ilişki vardır.” hipotezi kabul edilmiştir.

4.3.3. Demografik özellikler ile akıllı telefon uygulamaları tercihi arasındaki ilişki

“H3: Genç yetişkinlerin demografik özellikleri ile tercih edilen akıllı telefon uygulamaları arasında ilişki vardır.” hipotezini test etmek amacıyla ki-kare analizi yapılmıştır. Bunun için 7 farklı uygulama türüne ne kadar önem verildiği ile ilgili olarak alınmış olan cevaplardan hiç önemli değil ve önemsiz cevapları önemsiz başlığı ile tek bir kategoride, önemli ve çok önemli cevapları ise önemli başlığı ile tek bir kategoride toplanmıştır. Tespit edilen frekans ve yüzdeler kullanılarak ki-kare analizi gerçekleştirilmiştir.

İlk olarak iletişim ve oyun türündeki akıllı telefon uygulamalarına verilen cevaplara ilişkin bulgular Tablo 17’de verilmiştir.

Buna göre, iletişim uygulamalarının (e-mail, haber/bilgi alma uygulamaları, WhatsApp vb.) tercihi demografik özelliklerin hiçbirine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir ($p > 0,05$). Yani demografik özellikler fark etmeksizin katılımcıların tamamı iletişim uygulamaları ile ilgili olarak benzer tercihlere sahiptir.

Oyunların tercihinde ise sigara kullanımı haricinde demografik özelliklerin tamamında yine anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p > 0,05$). Ancak sigara kullanmayan bireyler oyunları sigara kullananlara göre anlamlı olarak daha önemli bulmakta ve tercih etmektedirler ($p < 0,05$). Nitekim oyunları önemli bulanların oranı sigara kullanmayanlarda %33,3 iken sigara kullananlarda %6,7’dir (Tablo 17).

Tablo 17. İletişim ve oyun uygulamalarını tercih ile demografik özellikler arasındaki ilişki

		İletişim					Oyunlar				
		Önemsiz		Önemli		P	Önemsiz		Önemli		P
		n	%	n	%		n	%	n	%	
Cinsiyet	Erkek	1	2,7	36	97,3	0,718	15	75,0	5	25,0	0,836
	Kadın	1	1,6	60	98,4		29	72,5	11	27,5	
Genel Not Ortalaması	0-2,50 arası	1	7,1	13	92,9	0,327	4	57,1	3	42,9	0,357
	2,50-3,50 arası	1	1,4	70	98,6		32	72,7	12	27,3	
	3,50-4,00 arası	0	0,0	13	100,0		8	88,9	1	11,1	
Anne/Baba Medeni Durumu	Evli	1	1,2	80	98,8	0,218	38	76,0	12	24,0	0,296
	Boşanmış/Dul	1	5,9	16	94,1		6	60,0	4	40,0	
Aile Aylık Geliri	2500 TL'den az	0	0,0	10	100,0	0,871	4	57,1	3	42,9	0,586
	2500-5000 TL	1	2,6	37	97,4		22	75,9	7	24,1	
	5000 TL üzeri	1	2,0	49	98,0		18	75,0	6	25,0	
Alkol kullanıyor musunuz?	Evet	2	5,6	34	94,4	0,577	19	82,6	4	17,4	0,200
	Hayır	0	0,0	62	100,0		25	67,6	12	32,4	
Sigara kullanıyor musunuz	Evet	1	3,8	25	96,2	0,448	14	93,3	1	6,7	0,043
	Hayır	1	1,4	71	98,6		30	66,7	15	33,3	
Spor yapma sıklığınız nedir?	Hiç	0	0,0	39	100,0	0,547	16	72,7	6	27,3	0,692
	Haftada bir kez	1	3,3	29	96,7		14	73,7	5	26,3	
	Haftada 2-3 kez	1	5,0	19	95,0		12	80,0	3	20,0	
	Her gün	0	0,0	9	100,0		2	50,0	2	50,0	

* Ki-kare analizi yapılmıştır.

Multimedya ve verimlilik türündeki akıllı telefon uygulamalarına verilen cevaplara ilişkin bulgular ise Tablo 18'de verilmiştir.

Buna göre, multimedya uygulamalarının (grafik/resim görüntüleme, video oynatıcıları, ses/müzik oynatıcıları, streaming servisler vb.) tercihi demografik özelliklerin hiçbirine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir ($p>0,05$). Yani demografik özellikler fark etmeksizin katılımcıların tamamı multimedya uygulamaları ile ilgili olarak benzer tercihlere sahiptir.

Verimlilik uygulamalarının (takvim, hesap makinesi, günlük, notlar, banka/finans uygulamaları vb.) tercihinde ise aylık gelir haricinde demografik özelliklerin tamamında

yine anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Ancak aylık geliri 2500 TL’den az ve 5000 TL’den fazla olan bireyler verimlilik uygulamalarını anlamlı olarak daha önemli bulmakta ve tercih etmektedirler ($p<0,05$). Bu iki grupta verimlilik uygulamalarını önemli bulma oranı %100 ve %93 olarak tespit edilmiştir (Tablo 18).

Tablo 18. Multimedya ve verimlilik uygulamalarını tercih ile demografik özellikler arasındaki ilişki

		Multimedya					Verimlilik				
		Önemsiz		Önemli		p	Önemsiz		Önemli		p
		n	%	n	%		n	%	n	%	
Cinsiyet	Erkek	3	10,0	27	90,0	0,909	4	12,5	28	87,5	0,873
	Kadın	3	5,8	49	94,2		7	13,7	44	86,3	
Genel Not Ortalaması	0-2,50 arası	1	7,7	12	92,3	0,980	1	11,1	8	88,9	0,867
	2,50-3,50 arası	5	8,5	54	91,5		8	12,7	55	87,3	
	3,50-4,00 arası	0	0,0	10	100,0		2	18,2	9	81,8	
Anne/Baba Medeni Durumu	Evli	4	6,0	63	94,0	0,322	9	12,9	61	87,1	0,805
	Boşanmış/Dul	2	13,3	13	86,7		2	15,4	11	84,6	
Aile Aylık Geliri	2500 TL'den az	0	0,0	9	100,0	0,281	0	0,0	8	100	0,038
	2500-5000 TL	4	12,9	27	87,1		8	25,0	24	75,0	
	5000 TL üzeri	2	4,8	40	95,2		3	7,0	40	93,0	
Alkol kullanıyor musunuz?	Evet	3	10,0	27	90,0	0,479	3	9,7	28	90,3	0,458
	Hayır	3	5,8	49	94,2		8	15,4	44	84,6	
Sigara kullanıyor musunuz	Evet	3	15,0	17	85,0	0,129	1	5,3	18	94,7	0,242
	Hayır	3	4,8	59	95,2		10	15,6	54	84,4	
Spor yapma sıklığınız nedir?	Hiç	2	5,9	32	94,1	0,680	4	12,5	28	87,5	0,657
	Haftada bir kez	2	8,7	21	91,3		5	17,9	23	82,1	
	Haftada 2-3 kez	2	12,5	14	87,5		2	12,5	14	87,5	
	Her gün	0	0,0	9	100,0		0	0,0	7	100	

* Ki-kare analizi yapılmıştır.

Ayrıca gezi, alışveriş ve sağlık uygulamalarına verilen önemle ilgili cevaplara ilişkin bulgular ise Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19. Gezi, alışveriş ve sağlık uygulamalarını tercih ile demografik özellikler arasındaki ilişki

		Gezi					Alışveriş					Sağlık				
		Önemsiz		Önemli		p	Önemsiz		Önemli		p	Önemsiz		Önemli		p
		n	%	n	%		n	%	n	%		n	%	n	%	
Cinsiyet	Erkek	4	13,3	26	86,7	0,17	8	33,3	16	66,7	0,60	13	61,9	8	38,1	0,04
	Kadın	12	26,7	33	73,3		12	27,3	32	72,7		15	35,7	27	64,3	
Genel Not Ortalaması	0-2,50	4	33,3	8	66,7	0,20	2	33,3	4	66,7	0,53	6	66,7	3	33,3	0,20
	2,50-3,50	12	21,8	43	78,2		14	26,4	39	73,6		16	37,2	27	62,8	
	3,50-4,00	0	0,0	8	100,0		4	44,4	5	55,6		6	54,5	5	45,5	
Anne Babanın Medeni Durumu	Evli	15	25,4	44	74,6	0,10	18	34,0	35	66,0	0,12	25	47,2	28	52,8	0,32
	Boşanmış / Dul	1	6,3	15	93,8		2	13,3	13	86,7		3	30,0	7	70,0	
Aile Aylık Geliri	<2500	1	12,5	7	87,5	0,81	0	0,0	6	100,0	0,06	3	33,3	6	66,7	0,64
	2500-5000	6	23,1	20	76,9		12	42,9	16	57,1		10	41,7	14	58,3	
	5000<	9	22,0	32	78,0		8	23,5	26	76,5		15	50,0	15	50,0	
Alkol kullanıyor musunuz?	Evet	3	9,4	29	90,6	0,03	8	33,3	16	66,7	0,60	8	36,4	14	63,6	0,34
	Hayır	13	30,2	30	69,8		12	27,3	32	72,7		20	48,8	21	51,2	
Sigara kullanıyor musunuz	Evet	4	21,1	15	78,9	0,97	5	35,7	9	64,3	0,56	9	56,3	7	43,8	0,27
	Hayır	12	21,4	44	78,6		15	27,8	39	72,2		19	40,4	28	59,6	
Spor yapma sıklığınız nedir?	Hiç	8	29,6	19	70,4	0,51	8	30,8	18	69,2	0,24	20	80,0	5	20,0	0,00
	Haftada bir	3	13,6	19	86,4		9	42,9	12	57,1		6	33,3	12	66,7	
	Haftada 2-3	4	22,2	14	77,8		2	14,3	12	85,7		1	7,7	12	92,3	
	Her gün	1	12,5	7	87,5		1	14,3	6	85,7		1	14,3	6	85,7	

* Ki-kare analizi yapılmıştır.

Buna göre gezi uygulamalarının tercihinde alkol kullanımı haricinde demografik özelliklerin tamamında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Ancak alkol kullanan bireyler gezi uygulamalarını anlamlı olarak daha önemli bulmaktadır ($p<0,05$).

Alışveriş uygulamalarının tercihi demografik özelliklerin hiçbirine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir ($p>0,05$). Yani demografik özellikler fark etmeksizin katılımcıların tamamı alışveriş uygulamaları ile ilgili olarak benzer tercihlere sahiptir.

Sağlık uygulamalarının tercihinde ise cinsiyet ve spor yapma sıklığı haricinde demografik özelliklerin tamamında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Ancak kadınlar ve sporu daha sık yapan bireyler sağlık uygulamalarını anlamlı olarak daha önemli bulmaktadır ($p<0,05$).

Elde edilen bu bulgulara dayalı olarak, “H3: Genç yetişkinlerin demografik özellikleri ile tercih edilen akıllı telefon uygulamaları arasında ilişki vardır.” hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

4.3.4. Kişilik özellikleri ile akıllı telefon uygulamaları tercihi arasındaki ilişki

“H4: Genç yetişkinlerin kişilik özellikleri ile tercih edilen akıllı telefon uygulamaları arasında ilişki vardır.” hipotezini test etmek amacıyla her bir uygulama türünde ayrı ayrı olmak üzere çoklu regresyon analizleri yapılmıştır.

Tablo 20’de kişilik özelliklerinin iletişim uygulamalarını tercih etme üzerindeki etkisi verilmiştir.

Tablo 20. Kişilik özelliklerinin iletişim uygulamalarını tercih etme üzerindeki etkisi

Regresyon Modeli $r=0,356$; $r^2=0,127$ $F=2,247$; $p=0,045$	Standardize Olmayan Parametreler		Standardize Parametreler β	t	p
	B	S. Hata			
Sabit	3,304	0,633		5,220	0,000
Dışadönüklük	-0,001	0,013	-0,006	-0,056	0,955
Sorumluluk	-0,025	0,014	-0,210	-1,843	0,069
Geçimlilik/Uyumluluk	0,030	0,017	0,203	1,721	0,089
Duygusal Tutarsızlık	0,019	0,011	0,194	1,706	0,091
Gelişime Açıklık	0,027	0,025	0,145	1,089	0,279
Olumsuz Değerlik	-0,013	0,023	-0,065	-0,573	0,568

* Bağımlı Değişken: İletişim

Buna göre, kişilik özelliklerinden hiçbirinin iletişim uygulamalarını tercih etme üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı tespit edilmiştir. Yani bireylerin kişilik özellikleri ile iletişim uygulamalarını tercih etmeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$). Tablo 21’de kişilik özelliklerinin oyun uygulamalarını tercih etme üzerindeki etkisi verilmiştir.

Tablo 21. Kişilik özelliklerinin oyun uygulamalarını tercih etme üzerindeki etkisi

Regresyon Modeli $r=0,377$; $r^2=0,142$ $F=2,568$; $p=0,024$	Standardize Olmayan Parametreler		Standardize Parametreler β	t	p
	B	S. Hata			
Sabit	4,163	1,023		4,068	0,000
Dışadönüklük	-0,032	0,022	-0,165	-1,474	0,144
Sorumluluk	-0,067	0,022	-0,341	-3,012	0,003
Geçimlilik/Uyumluluk	-0,018	0,028	-0,075	-0,646	0,520
Duygusal Tutarsızlık	-0,004	0,018	-0,023	-0,206	0,837
Gelişime Açıklık	0,072	0,040	0,236	1,784	0,078
Olumsuz Değerlik	0,033	0,037	0,101	0,903	0,369

* Bağımlı Değişken: Oyunlar

Buna göre, sorumluluk haricindeki kişilik özelliklerinin oyun uygulamalarını tercih etme üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı tespit edilmiştir. Yani bireylerin sorumluluk haricindeki kişilik özellikleri ile oyun uygulamalarını tercih etmeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Ancak sorumluluk ile oyunların tercihi arasında negatif ve anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Ayrıca bu ilişki orta düzeydedir ($\beta=-0,341$). Yani sorumluluk arttıkça oyunların tercihi anlamlı olarak ve orta düzeyde bir ilişki ile azalmaktadır.

Ayrıca Tablo 22’de kişilik özelliklerinin multimedya uygulamalarını tercih etme üzerindeki etkisi verilmiştir.

Buna göre, geçimlilik/uyumluluk haricindeki kişilik özelliklerinin multimedya uygulamalarını tercih etme üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı tespit edilmiştir. Yani bireylerin geçimlilik/uyumluluk haricindeki kişilik özellikleri ile multimedya uygulamalarını tercih etmeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Ancak geçimlilik/uyumluluk ile multimedya uygulamalarının tercihi arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$). Ayrıca bu ilişki orta düzeydedir ($\beta=0,301$). Yani geçimlilik/uyumluluk arttıkça multimedya uygulamalarının tercihi anlamlı olarak ve orta düzeyde bir ilişki ile artmaktadır.

Tablo 22. Kişilik özelliklerinin multimedya uygulamalarını tercih etme üzerindeki etkisi

Regresyon Modeli $r=0,328$; $r^2=0,108$ $F=1,874$; $p=0,093$	Standardize Olmayan Parametreler		Standardize Parametreler β	t	p
	B	S. Hata			
Sabit	1,867	0,796		2,345	0,021
Dışadönüklük	-0,003	0,017	-0,024	-0,207	0,837
Sorumluluk	-0,008	0,017	-0,052	-0,447	0,656
Geçimlilik/Uyumluluk	0,054	0,022	0,301	2,480	0,015
Duygusal Tutarsızlık	0,010	0,014	0,081	0,710	0,479
Gelişime Açıklık	-0,006	0,031	-0,025	-0,183	0,855
Olumsuz Değerlik	0,037	0,029	0,148	1,290	0,200

* Bağımlı Değişken: Multimedya

Tablo 23'te ise kişilik özelliklerinin verimlilik uygulamalarını tercih etme üzerindeki etkisi verilmiştir.

Tablo 23. Kişilik özelliklerinin verimlilik uygulamalarını tercih etme üzerindeki etkisi

Regresyon Modeli $r=0,388$; $r^2=0,151$ $F=2,748$; $p=0,017$	Standardize Olmayan Parametreler		Standardize Parametreler β	t	p
	B	S. Hata			
Sabit	0,818	0,970		0,844	0,401
Dışadönüklük	0,018	0,020	0,100	0,899	0,371
Sorumluluk	-0,001	0,021	-0,007	-0,065	0,948
Geçimlilik/Uyumluluk	0,020	0,027	0,087	0,747	0,457
Duygusal Tutarsızlık	0,010	0,017	0,066	0,587	0,559
Gelişime Açıklık	0,082	0,038	0,281	2,141	0,035
Olumsuz Değerlik	-0,021	0,035	-0,067	-0,602	0,549

* Bağımlı Değişken: Verimlilik

Buna göre, gelişime açıklık haricindeki kişilik özelliklerinin verimlilik uygulamalarını tercih etme üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı tespit edilmiştir. Yani bireylerin gelişime açıklık haricindeki kişilik özellikleri ile verimlilik uygulamalarını tercih etmeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Ancak gelişime açıklık ile verimlilik uygulamalarının tercihi arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($p<0,05$). Ayrıca bu ilişki zayıf düzeydedir ($\beta=0,281$). Yani gelişime açıklık arttıkça verimlilik uygulamalarının tercihi anlamlı olarak ve zayıf düzeyde bir ilişki ile artmaktadır.

Tablo 24'te kişilik özelliklerinin gezi uygulamalarını tercih etme üzerindeki etkisi verilmiştir.

Tablo 24. Kişilik özelliklerinin gezi uygulamalarını tercih etme üzerindeki etkisi

Regresyon Modeli $r=0,256$; $r^2=0,065$ $F=1,083$; $p=0,378$	Standardize Olmayan Parametreler		Standardize Parametreler β	t	p
	B	S. Hata			
Sabit	1,493	0,997		1,497	0,138
Dışadönüklük	0,014	0,021	0,080	0,685	0,495
Sorumluluk	-0,004	0,022	-0,024	-0,203	0,839
Geçimlilik/Uyumluluk	0,017	0,027	0,076	0,623	0,535
Duygusal Tutarsızlık	-0,003	0,017	-0,019	-0,158	0,875
Gelişime Açıklık	0,043	0,039	0,151	1,099	0,274
Olumsuz Değerlik	0,031	0,036	0,102	0,871	0,386

* Bağımlı Değişken: Gezi

Buna göre, kişilik özelliklerinden hiçbirinin gezi uygulamalarını tercih etme üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı tespit edilmiştir. Yani bireylerin kişilik özellikleri ile gezi uygulamalarını tercih etmeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Ayrıca, Tablo 25'te kişilik özelliklerinin alışveriş uygulamalarını tercih etme üzerindeki etkisi verilmiştir.

Buna göre, dışadönüklük ve duygusal tutarsızlık haricindeki kişilik özelliklerinin alışveriş uygulamalarını tercih etme üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı tespit edilmiştir. Yani bireylerin dışadönüklük ve duygusal tutarsızlık haricindeki kişilik özellikleri ile alışveriş uygulamalarını tercih etmeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Ancak dışadönüklük ve duygusal tutarsızlık ile verimlilik uygulamalarının tercihi arasında pozitif ve anlamlı ilişkiler bulunmaktadır ($p<0,05$). Dışadönüklük ile olan ilişki

zayıf düzeyde ($\beta=0,257$), duygusal tutarsızlık ile olan ilişki ise orta düzeydedir ($\beta=0,382$). Yani dışadönüklük ve duygusal tutarsızlık arttıkça alışveriş uygulamalarının tercihi anlamlı olarak artmaktadır.

Tablo 25. Kişilik özelliklerinin alışveriş uygulamalarını tercih etme üzerindeki etkisi

Regresyon Modeli $r=0,429$; $r^2=0,184$ $F=3,502$; $p=0,004$	Standardize Olmayan Parametreler		Standardize Parametreler β	t	p
	B	S. Hata			
Sabit	2,438	0,970		2,514	0,014
Dışadönüklük	0,048	0,020	0,257	2,354	0,021
Sorumluluk	-0,019	0,021	-0,098	-0,884	0,379
Geçimlilik/Uyumluluk	-0,030	0,027	-0,128	-1,126	0,263
Duygusal Tutarsızlık	0,058	0,017	0,382	3,484	0,001
Gelişime Açıklık	0,013	0,038	0,045	0,352	0,726
Olumsuz Değerlik	-0,062	0,035	-0,195	-1,784	0,078

* Bağımlı Değişken: Alışveriş

Son olarak, Tablo 26'da ise kişilik özelliklerinin sağlık uygulamalarını tercih etme üzerindeki etkisi verilmiştir.

Tablo 26. Kişilik özelliklerinin sağlık uygulamalarını tercih etme üzerindeki etkisi

Regresyon Modeli $r=0,246$; $r^2=0,061$ $F=1,000$; $p=0,430$	Standardize Olmayan Parametreler		Standardize Parametreler β	t	p
	B	S. Hata			
Sabit	1,395	1,005		1,387	0,169
Dışadönüklük	0,001	0,021	0,006	0,053	0,958
Sorumluluk	-0,010	0,022	-0,054	-0,460	0,647
Geçimlilik/Uyumluluk	0,018	0,028	0,081	0,660	0,511
Duygusal Tutarsızlık	0,023	0,017	0,154	1,308	0,194
Gelişime Açıklık	0,028	0,040	0,097	0,700	0,486
Olumsuz Değerlik	0,017	0,036	0,054	0,457	0,648

* Bağımlı Değişken: Sağlık

Buna göre, kişilik özelliklerinden hiçbirinin sağlık uygulamalarını tercih etme üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı tespit edilmiştir. Yani bireylerin kişilik özellikleri ile sağlık uygulamalarını tercih etmeleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

Elde edilen bu bulgulara dayalı olarak, “H4: Genç yetişkinlerin kişilik özellikleri ile tercih edilen akıllı telefon uygulamaları arasında ilişki vardır.” hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

4.3.5. Akıllı telefon bağımlılığı ile akıllı telefon uygulamaları tercihi arasındaki ilişki

“H5: Akıllı telefon bağımlılığı ile tercih edilen akıllı telefon uygulamaları arasında ilişki vardır.” hipotezini test etmek amacıyla çoklu regresyon analizi yapılmıştır (Tablo 27).

Tablo 27. Akıllı telefon uygulamaları tercihinin akıllı telefon bağımlılığı üzerindeki etkisi

Regresyon Modeli $r=0,461$; $r^2=0,213$ $F=3,550$; $p=0,002$	Standardize Olmayan Parametreler		Standardize Parametreler β	t	p
	B	S. Hata			
Sabit	-2,237	8,330		-0,268	0,789
İletişim	4,928	1,924	0,289	2,561	0,012
Oyunlar	2,027	1,026	0,194	1,976	0,051
Multimedya	2,179	1,447	0,159	1,506	0,136
Verimlilik	-0,568	1,270	-0,052	-0,447	0,656
Gezi	-1,918	1,165	-0,171	-1,646	0,103
Alışveriş	0,664	1,100	0,062	0,604	0,547
Sağlık	1,643	1,113	0,148	1,476	0,143

* Bağımlı Değişken: Akıllı Telefon Bağımlılığı

Buna göre iletişim uygulamaları dışındaki oyunlar, multimedya, verimlilik, gezi, alışveriş ve sağlık olmak üzere diğer uygulamaları tercih etmenin akıllı telefon bağımlılığı üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Yani bunlar ile akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır.

Ancak iletişim uygulamalarını tercih ile akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). İletişim uygulamalarını tercihin artması ile birlikte akıllı telefon bağımlılığı da zayıf düzeyde ancak anlamlı olarak artmaktadır. Yani pozitif bir ilişki söz konusudur.

Dolayısıyla, “H5: Akıllı telefon bağımlılığı ile tercih edilen akıllı telefon uygulamaları arasında ilişki vardır.” kısmen kabul edilmiştir.

5. TARTIŞMA

Araştırmadaki betimsel sonuçlarla beraber, demografik özellikler ile genç yetişkinlerin akıllı telefon bağımlılığı arasındaki farklılıklar incelenmiştir. İlk olarak, cinsiyet değişkenine göre, kadınların akıllı telefon bağımlılığı düzeylerinin erkeklere kıyasla anlamlı olarak daha fazla olduğu görülmektedir. Elde edilen sonucun ilgili literatürle karşılaştırılmasında, çıkan sonucun literatürde farklılıklar oluşturduğu görülmektedir. Yapılan bazı çalışmalarda, kadınlarda akıllı telefon bağımlılığı puanları daha yüksek bulunmuştur ama bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildir (Noyan vd. 2015:74; Roberts, Yaya ve Manolis, 2014).

Jenaro ve meslektaşlarının (2007) yaptığı bir araştırmada, kadınların cep telefonları daha fazla kullandıkları belirtilmiştir. Hakoama ve Hakoyama (2011) yaptığı çalışmada, kadınların özellikle beyaz olanların, sosyal kalabilmek amacıyla akıllı telefonlarını kullandıkları, bu durumun ise bağımlılık yapma riskinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Chóliz (2012), kadınlar ebeveynleriyle sorun yaşıyorsa, erkeklerden daha fazla telefonlarını kötüye kullandıklarını belirtmiştir. Kadınlarda akıllı telefon bağımlılığı puanlarının daha yüksek bulunması, cinsiyetler arası akıllı telefon kullanım tarzlarındaki farklılıklardan kaynaklanıyor olabilir. Kadınlar cep telefonlarını daha çok iletişim ve ilişkilerini güçlendirmek için kullanırken; erkekler akıllı telefonlarını daha çok eğlence amaçlı kullanıyor (Junco vd., 2010).

Bazı araştırmalar, kadınların erkeklerden farklı olarak cep telefonlarını, kabul ve yakınlık ihtiyacı, sosyal ilişkilerini sürdürmek, duygularını ifade etmek ve dedikodu yapmak amacıyla kullandıkları belirtmişlerdir (Pawłowska ve Potembska, 2011; Balakrishnan ve Raj, 2012). Konuya ilişkin yapılan bir diğer araştırma da ise, Kuyucu (2017) İstanbul'da okuyan 620 üniversite öğrencisinin akıllı telefon bağımlılığını incelemiştir; araştırmadan elde edilen bulgulara göre, erkeklerde akıllı telefon bağımlılığı daha yüksek bulunurken, istatistiksel olarak anlamlı bir fark ise saptanmamıştır. Devís-Devís ve arkadaşları (2009) ise 12-16 yaş arası öğrenciler üzerinde yaptığı çalışmada ise, erkeklerin kızlardan daha fazla telefonlarıyla vakit geçirdikleri tespit edilmiştir. Bazı çalışmalar da ise, cinsiyet ile problemli telefon kullanımı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (Perry ve lee, 2007).

İlgili literatürlerdeki farklılıklara bakıldığında, cinsiyetle akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişkinin daha sağlıklı incelenmesi için daha büyük örnekleme daha fazla çalışma yapılması gerektiği düşünülmektedir. Araştırmada akıllı telefon bağımlılığı ile üniversite genel not ortalaması arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Elmas ve diğerleri; özellikle internette uzun süre vakit geçirmenin ve oyun oynamanın akademik başarıyı düşürdüğü ancak akıllı telefon bağımlılığının akademik başarı üzerinde bir etkisi olmadığını öne sürmüşlerdir (Elmas vd., 2015: 49).

Kubey ve meslektaşlarının (2001) yaptığı araştırmada, eğlence amaçlı kullanılan akıllı telefonların akademik performansı düşürdüğünü belirtmişlerdir. Yen ve meslektaşları (2009) liseliler üzerinde yaptığı araştırmada akıllı telefon bağımlılığının akademik başarıyı kötü etkilediği görülmüştür. Çin’de yapılan başka bir araştırmada ise, yüksek akademik başarı sağlayan erkek öğrencilerin daha fazla akıllı telefon kullanma eğiliminde oldukları görülmüştür (Casey, 2012). “Teknoloji Kullanımı ve Bağımlılığı Açısından Türkiye Gençliğinin Fotoğrafı” adlı çalışmada ise akıllı telefon bağımlılığının akademik başarıya olumsuz etkisi olduğu bulunmuştur (İHH, 2015: 20). Üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bazı araştırmalarda, yoğun cep telefonu kullanımının, öğrenciler üzerinde olumsuz etkileri olduğunu belirtmişlerdir (Phillips, Bianchi, 2015; Palen vd., 2001).

Tayvan’da 269 kadın üniversite öğrencisi üzerinde yapılan bir araştırmada ise, akıllı telefon kullanımının akademik başarıyı, zaman yönetimini ve bunlarla ilişkili diğer sorunları olumsuz yönde etkilediği bulunmuştur (Hong vd., 2012). Bulgulardaki farklılık bireylerin akıllı telefonları kullanım amaçlarındaki farklılıklara göre değişiyor olabilir. Akıllı telefonlar not tutmak, yeni ders kaynaklarına erişmek, dersler hakkında iletişim kurmak amacıyla kullanılırsa akademik başarıyı olumlu etkileyebilirken, oyun oynamak, derslerden ziyade zamanının çoğunu akıllı telefonlarda boşa geçirmek akademik başarıyı düşürüyor olabilir.

Akıllı telefon bağımlılığının anne babanın medeni durumu arasındaki ilişki incelendiğinde, akıllı telefon bağımlılığının anne babanın medeni durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Bu durum anne babanın boşanmış, evli veya dul olmasının akıllı telefon kullanma sıklığı üzerinde bir etkisi olmadığını göstermektedir. Buna ek olarak ailenin aylık gelirinin akıllı telefon bağımlılığı üzerindeki etkisi incelendiğinde, ailenin aylık geliri arttıkça akıllı telefon bağımlılığının arttığı ancak anlamlı bir fark oluşturmadığı görülmüştür. Castell ve arkadaşları (2004) akıllı telefon

kullanımı ile gelir düzeyi arasında önemli bir ilişki olduğunu, telefon ve mobil uygulamalarının pahalılığından dolayı, sosyoekonomik düzeyi yüksek olan bireylerin mobil cihazları daha fazla benimsediğini belirtilmiştir. Benzer bir şekilde Zulkefly (2009), kişisel ve ailesel gelir düzeyinin, telefon kullanımını etkilediğini belirtmiştir. Talan ve arkadaşlarının, üniversite öğrencilerinin telefon bağımlılık düzeylerini incelediği çalışmada, ailenin sosyoekonomik düzeyinin telefon bağımlılığı üzerinde risk faktörü olduğunu ancak anlamlı bir farklılık oluşturmadığını belirtmişlerdir (Talan vd., 2016: 424-464). Bu durum son yıllarda gelişen teknolojiyle beraber akıllı telefonlara bireylerin daha rahat erişebilmesi ile alakalıdır. Yakın zamanlarda akıllı telefonların ucuzlayıp, her türlü sosyoekonomik düzeydeki bireylerin akıllı telefonlara sahip olmasına olanak sağlanmaktadır. Bu durum ekonomik farklılıkların akıllı telefon bağımlılığı üzerindeki etkisini azaltmaktadır.

Akıllı telefon bağımlılığının alkol ve sigara kullanma durumuna göre arasındaki ilişki incelendiğinde, akıllı telefon bağımlılığının alkol kullanma durumuna göre anlamlı farklılık göstermediği ancak sigara kullanma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür. Elde edilen sonuçların, ilgili literatürle karşılaştırılmasında, sonuçların farklılık gösterdiği görülmektedir. Ankara’da 366 tıp üniversite öğrencisi ile yapılan bir araştırmada, sigara ve alkol kullanımı ile akıllı telefon bağımlılığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır (Ünal 2015).

İsviçre’de yapılan başka bir çalışmada, ise sigara ve alkol kullanımının akıllı telefon bağımlılığı arasında ilişki olmadığı belirtildi (Haug vd., 2015). Kore’de 448 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan başka bir araştırmaya göre, alkol kullanımı ile akıllı telefon bağımlılığı arasında ileri düzey bir ilişki bulunmuştur. Bu durumun sebebi ise, alkol ve akıllı telefonların sosyal ilişkiler kurmakta benzer belirleyici rol oynadıkları ifade edilmiştir (Choi vd., 2015). Japonya’da 275 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan bir araştırmaya göre, sigara kullanan erkeklerle akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Toda vd., 2006).

İlgili literatürlere bakıldığında, alkol ve sigara kullanma durumunun akıllı telefon bağımlılığı üzerindeki etkisinin kültürlere göre değişebildiğini görebilmekteyiz. Çalışmamızda sigara içmeyen bireylerle akıllı telefon bağımlılığı puanlarının daha yüksek bulunmasının sebebi ise, akıllı telefonların vakit geçirme, stres atma aracı olarak kullanılması olabilir. Araştırmada ayrıca akıllı telefon bağımlılığı spor yapma sıklığına göre anlamlı derecede farklılık göstermiştir. Spor yapma sıklıkları arasındaki gruplar

arası farklılıklara bakıldığında ise, haftada 2-3 kez spor yapanların akıllı telefon bağımlılığı puanlarının en düşük olduğu görülmüştür. Bu durumun sebebi, sporun beraberinde getirdiği hareketli ve sosyal yaşantının akıllı telefonun yerini alması olabilir.

Araştırmada kişilik özellikleri ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişkiye bakıldığında, kişilik özellikleri ile akıllı telefon bağımlılığı arasında olumsuz değerlik dışında hepsiyle anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Geçimlilik/uyumluluk, dışadönüklük ve duygusal tutarsızlık kişilik özellikleri arttıkça akıllı telefon bağımlılığı anlamlı derece artmakta olup, gelişime açıklık ve sorumluluk arttığında ise akıllı telefon bağımlılığı anlamlı derecede azalmaktadır. Çıkan sonuçlarda akıllı telefon bağımlılığının gelişime açıklık ile orta düzeyde bir ilişki bulunup, diğer kişilik özellikleri ile arasındaki ilişki zayıf bulunmuştur. İlgili literatürde, tüm kişilik özellikleri bakımından dışadönüklük kişilik özelliğinin, akıllı telefon bağımlılığında en etkili kişilik özelliği olduğunu bulan araştırmalar vardır (Lane ve Manner, 2011; Tan ve Yang, 2014).

Geçimli/uyumlu bireyler şu şekilde tanımlanır, fedakâr, işbirlikçi ve başkalarının ihtiyaçlarıyla ilgilenen kişilerdir (Costa ve McCrae, 1992). Yapılan çalışmalarda, Andreassen ve meslektaşları (2013) uyumluluk ile cep telefonu bağımlılığı arasında negatif bir ilişki olduğunu ve uyumluluğun bağımlılığın gelişmesinde koruyucu bir etkisi olabileceğinden bahsetmişlerdir. Bulgularımıza göre ise uyumluluk arttıkça akıllı telefon bağımlılığı artmaktadır. Ayrıca bu çalışmada uyumlu bireylerin daha çok multimedya uygulamalarını tercih ettikleri görülmüştür. Uyumluluk ile multimedya uygulamaları tercihleri arasındaki ilişki anlamlı ve pozitifdir. Bu durum, uyumlu kişilerde akıllı telefon bağımlılığı görülme sebebi olarak; baskın olarak kullandıkları multimedya uygulamaları olabilir. Yapılan bir çalışmada ise, uyumluluk azaldıkça telefonlarda oyun oynama olasılıkları daha yüksek bulunmuştur (Ehrenberg vd. 2008).

Sorumluluk kişilik özelliği olan bireylerle akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki için ilgili literatür tarandığında, Demirhan ve arkadaşlarının (2016) yaptığı bir araştırmada sorumluluk ile problemlili cep telefonu kullanımı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bazı çalışmalar ise sorumluluk sahibi kişilik özelliği ile problemlili cep telefonu kullanımı arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır (Andersen vd., 2013; Takao, 2014). Çalışmamızda sorumluluk arttıkça akıllı telefon bağımlılığının azalmasının sebebi, sorumluluk azaldıkça bireylerin gündelik hayatta yapması gerektiği görevlerden, sorumluluklardan kaçınıp, akıllı telefon ile çok daha fazla vakit harcamaları olabilir. Ayrıca bu araştırmada, sorumluluk arttıkça oyun uygulaması tercihlerinin anlamlı olarak

azaldığı görülmüştür. Bu durum, aynı şekilde sorumlu bireylerin gündelik hayattaki sorumluluklarını yerine getirdiklerinden dolayı, cep telefonlarında oyun oynamaya yeteri kadar vakit bulamamalarından kaynaklanabilir.

Literatürde dışadönüklük ile problemli cep telefonu kullanımı arasında anlamlı ve pozitif ilişki bulan çalışmalar mevcuttur (Ezoe vd., 2009; Andersen vd., 2013; Demirhan vd., 2016). Bu çalışmalar çıkan bulgularımızı desteklemektedir. Bu durum dışadönük kişilerin sosyalleşme ve iletişim aracı olarak cep telefonlarını tercih etmelerinden dolayı kaynaklanabilir. Ancak içedönük kişilerde, sosyalleşmelerinin yetersiz olabileceğinden dolayı, akıllı telefonlarında oyun oynamak veya internette bağlanmak gibi amaçlarla uzun süre vakit geçirirlerse, akıllı telefon bağımlılığı riskinin olabileceği unutulmamalıdır. Ayrıca çalışmamızda, dışadönüklük arttıkça alışveriş uygulamaları tercihi anlamlı olarak artmaktadır. Bu durum, dışadönük kişilerin toplumsal hayatta daha sosyal olmalarından, dış görünüşlerine daha fazla önem vermelerinden dolayı kaynaklanabilir. Yapılan bir araştırmada ise, dışadönük kişilerin oyun uygulamalarına daha fazla, verimlilik uygulamalarına ise daha az önem verdiği belirtilmiştir (Lane ve Manner, 2012).

Duygusal tutarsızlık ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişki incelendiğinde ise, duygusal tutarsızlık kişilik özelliği gösteren bireyler genellikle endişeli veya endişeye yatkın olarak tanımlanır. Çoğu insanın ara sıra yaşadığı mutsuzluk dönemleri, bu insanları çok kızgın ve hüsrana uğramış yapabilir; bu bireyler dürtülerini kontrol etmekte zorlanan ve yaşadığı stresi kontrol etmekte iyi olmayan bireyler olarak tanımlanabilir (Costa ve McCrae, 1992). Yapılan bir araştırmada, stresin ve zayıf duygusal istikrarın sorunlu cep telefonu kullanımıyla ilişkili olduğu saptandı (Augner ve Hacker, 2012).

Üniversite öğrencileri üzerinde Amerika’da yapılan bir diğer araştırmaya göre, duygusal tutarsızlık arttıkça problemli cep telefonu kullanımı anlamlı bir biçimde artıyor (Roberts vd., 2015). Devaraj ve arkadaşları (2008), duygusal tutarsız kişilerin, teknolojik gelişmeleri tehdit ve stres unsuru olarak görebileceklerinden, teknolojik gelişmeler hakkında olumsuz düşüncelere sahip olabileceklerini belirtmişlerdir. Emanuel ve meslektaşları (2015), üniversite öğrencilerinin akıllı telefonlarını, sorunlarından uzaklaşmak veya kötü ruh halini gidermek için kullandıklarını belirtmişlerdir. Araştırmada elde edilen bulguların, ilgili literatür çerçevesinde tutarlı olduğu görülmektedir. Bu kişiler akıllı telefonlarını, çevresel ve ruhsal sıkıntılardan ve olumsuz durumlardan kurtulmak veya rahatlamak için kullanıyor olabilirler. Ayrıca çalışmada, duygusal tutarsızlık arttıkça alışveriş uygulamaları tercihleri anlamlı olarak artmaktadır.

Bu durum, bireyin satın alma davranışı sergileyerek, kendilerini iyi hissetmelerini ve olumlu duygular içinde olmayı istemelerinden kaynaklanabilir. Lane ve Manner (2012), duygusal tutarsız kişilerin gezi uygulamalarına önem verdiklerini bulmuşlardır; bu durum duygusal olarak tutarsız kişilerin kaybolma korkularından veya kötü hava şartları gibi stresli durumlardan kaçınma isteklerinden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Gelişime açık bireyler, yeni ve farklı aktivitelere ihtiyaç duyan, hayatında farklılıklar arayan kişilerdir. Bu bireyler sanata, doğaya, müziğe ilgilidir. Duygularına ve duygusal tepkilerine önem verirler (Costa ve McCrae, 1992). İlgili literatüre bakıldığında, bazı çalışmalar gelişime açıklık ile sorunlu telefon kullanımı arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur (Takao, 2014). Bazı çalışmalar ise bulgularımız destekleyerek gelişime açıklık ile akıllı telefon bağımlılığı arasında negatif bir ilişki bulmuştur (Andreassen vd., 2013). Gelişime açık bireylerin akıllı telefon bağımlılığının yüksek bulunmasının sebebi, yeni çıkan telefonlar ve onun özellikleriyle yakından ilgili olmak, yeni ve farklı cep telefonu uygulamalarını deneyimlemek isteği olabilir. Bizim bulgularımızdaki gibi gelişime açıklık ile akıllı telefon bağımlılığı arasındaki ilişkinin negatif bulunmasının sebebi ise, gelişime açık bireylerin daha fazla hobi ve ilgi alanları olduğu için, akıllı telefonlarını yoğun olarak kullanmamaları olabilir. İlgili genel literatüre bakıldığında, kültürel farklılıklarında çıkan sonuçları etkileyebildiği görülmektedir. Araştırmamızda gelişime açıklık ile verimlilik üzerine olan telefon uygulamaları arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunmuştur. Takvim, hesap makinesi, notlar, banka/finans uygulamaları gibi uygulamaların, gelişime açık bireyler için oldukça pratik, hatırlatıcı ve ilgi alanları için gerekli olduklarından, bu uygulamaları akıllı telefonlarında daha çok tercih etmiş olabilirler.

Araştırmadaki betimsel sonuçlarla birlikte, demografik özellikler bakımından tercih edilen telefon uygulamalarındaki farklılıklar değerlendirilmiştir. Çıkan sonuçlara göre, sigara kullanmayanlar oyunları; aylık geliri 2500 TL'den az ve 5000 TL'den fazla olanlar verimlilik uygulamalarını; alkol kullananlar gezi uygulamalarını, kadınlar ve sporu daha sık yapanlar ise sağlık uygulamalarını daha önemli bulmaktadırlar. İlgili literatüre bakıldığında ise, kadınlar sosyal mobil uygulamalarını daha çok tercih ederken, erkekler PlayStation, Xbox oynanan geleneksel tipte oyunları daha çok tercih ediyor (Mobile Social Gamer, 2011). Kadınlar twitter, facebook gibi sosyal ağ uygulamalarına daha çok güvenirken, erkekler daha çok üretkenlik ve finans uygulamalarını tercih ediyor (Greengard, 2010). Sigara kullanmayanların oyun uygulamalarını daha fazla tercih

etmeleri, boş vakitlerinde sigara yerine akıllı telefonlarıyla daha çok vakit geçirmeleri olabilir. Verimlilik uygulamalarının düşük ve yüksek gelir grubunda daha çok tercih edilmesi, bireylerin ekonomilerini daha iyi ayarlama ve harcamalarının denetimine daha fazla önem vermeleri olabilir. Kadınların sağlık uygulamalarını daha fazla tercih etmeleri, kadınların öz bakımlarına ve dış görünüşlerine daha fazla önem vermeleri olabilir. Spor yapanların sağlık uygulamalarını tercih etme sebepleri ise, spor ile sağlık arasındaki kuvvetli ilişkiden kaynaklanabilir.

Araştırmada akıllı telefon bağımlılığı ile tercih edilen telefon uygulamaları arasındaki ilişki incelendi. Çıkan bulgulara göre; multimedya, verimlilik, gezi, alışveriş ve sağlık uygulamaları akıllı telefon bağımlılığı üzerinde bir etkisi bulunmazken. İletişim uygulamaları ile akıllı telefon bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. İletişim uygulamaları tercihleri arttıkça akıllı telefon bağımlılığı anlamlı derecede artmaktadır. Akıllı telefonun aşırı kullanılması üzerinde yapılmış önceki araştırmalardan birinde, Park (2005) cep telefonlarının kitle iletişim araçları ile kişisel iletişim kanalları arasındaki ayrımı bulanıklaştırarak, cep telefonların bugüne kadarki en önemli iletişim cihazlarından biri haline geldiğini belirtmiştir. Val Hooper ve You Zhou (2007), bireylerin akıllı telefonları kullanmalarının 7 nedenini belirlemişlerdir, bunlar: sosyal etkileşim, bağımlılık, imaj/kimlik, güvenlik, kendi işleriyle alakalı olması, özgürlük ve dedikodudur. Bireyler cep telefonlarını sosyal etkileşim amacıyla, telefonlarını sosyal yaşamlarının önemli bir parçası haline getirerek, arkadaşları ve sevdikleriyle iletişim kurmak amacıyla kullanırlar (Aoki ve Downes, 2003).

Billieux (2012) göre, bir birey cep telefonunu çevrimiçi oyunlar oynamak amacıyla aşırı kullanıyorsa, bu kişiye akıllı telefon bağımlılığı var demek yerine, çevrimiçi oyun bağımlısı demek daha uygun olur. Bu tür varsayım hatalarından kaçınmak için, kişinin cep telefonu kullanıcı profilini iyi anlamak çok önemlidir. Sosyal medya uygulamaları, oyunlardan sonra en fazla indirilen ikinci uygulama olmuştur (Lim vd., 2015). Bu durum sosyal medya uygulamalarının gençlerde ve erişkinlerde akıllı telefon bağımlılığında en önemli nedenlerden biri olarak gösterilmektedir (Jeong, Kim, Yum ve Hwang, 2016; Enez Darcin vd., 2016). Yaptığımız çalışmada ise sosyal medya uygulamalarını kapsayan multimedya uygulamalarının akıllı telefon bağımlılığı üzerinde etkisi olmadığı görülmüştür. Yapılan bazı çalışmalarda, telefonlarda mesajlaşarak iletişim kurmanın, akıllı telefon bağımlılığı üzerinde etkisi olduğunu belirtmişlerdir (Lee vd., 2014; Lemola vd., 2014; Yen vd., 2009). Bu doğrultuda iletişim uygulamaları ile akıllı telefon

bağımlılığı arasında pozitif ilişki bulunması, ilgili literatürle tutarlı sonuçlar elde edildiğini göstermektedir. Ancak ilgili literatürde, Facebook gibi sosyal medya uygulamalarına kıyasla, WhatsApp gibi iletişim uygulamalarının akıllı telefon bağımlılığına olan etkisinin daha düşük olduğu görülmüştür. Bunun nedeni, sosyal medya uygulamalarının dolaylı olarak iletişim hizmetleri sağlaması olabilir (Noë vd., 2019).

Katılımcılara verilen anketlerde yer alan sosyo-demografik özelliklerin dağılıma ilişkin bulgular elde edilmiştir. Araştırmaya 18-29 yaş arası 100 birey katılmıştır. Katılımcıların tamamı üniversitede okuyan veya üniversiteden mezun bireylerden oluşmaktadır. Katılımcıların %61'i kız öğrencilerden oluşmaktadır. Ayrıca, araştırmada katılımcıların çoğunluğunun üniversite genel not ortalamasının 2,50-3,50 arasında olduğu tespit edilmiştir. Genel not ortalaması değişkeni ile katılımcıların üniversite not performanslarının genel olarak iyi düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Anne baba medeni durumuna göre katılımcıların büyük çoğunluğunun anne- babası evlidir. Ek olarak, katılımcıların ailesinin gelir düzeyi en fazla 5000 TL'den fazla olarak belirtilmiştir. Katılımcıların çoğunluğunun alkol-sigara kullanmadığı tespit edilmiştir. Ankete katılan katılımcıların çoğunluğu hiç spor yapmadığını belirtmiştir. Bu değişken 18-29 yaş arası genç bireylerin spora olan ilgisinin düşük veya yeteri kadar spor yapma fırsatı bulamadığını göstermektedir. Tercih edilen telefon uygulamalarına bakıldığında ise, katılımcılar iletişim uygulamalarının kendileri için en önemli olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum akıllı telefonların, katılımcıların birbirleriyle iletişim kurmasında en etkili olan teknolojik aletlerden biri olduğu anlamına gelebilir. Katılımcıların akıllı telefon bağımlılıklarına bakıldığında, katılımcıların genel çoğunluğunun akıllı telefon bağımlısı olmadıklarını söyleyebiliriz.

Çalışmanın bazı sınırlılıkları; çıkan bulguların ilgili literatüre göre farklılıklar göstermesinin nedeni olabilir. Öncelikle, katılımcıların 100 kişiyle sınırlı olması ve genç yetişkinlerden oluşması çalışmanın önemli sınırlılıklarındandır. Ayrıca katılımcıların cinsiyeti eşit dağılım göstermemiştir. Bir diğer sınırlılık ise, verinin çevrimiçi ortamda toplanmış olmasıdır. Katılımcıların yarısından fazlasının aile gelir düzeyinin iyi düzeyde olması ve hepsinin üniversite düzeyinde eğitime sahip olmasının da çıkan bulguları etkilemiş olabileceği düşünülmektedir. Bu sebeple, farklı sosyodemografik profillere sahip ve daha geniş bir örneklemle gerçekleştirilecek çalışmalara halen ihtiyaç duyulmaktadır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Temel amacı genç yetişkinlerde akıllı telefon bağımlılığı ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi olan bu araştırmaya 18 – 29 yaş arasında yer alan ve yaklaşık üçte ikisi kadınlardan oluşan 100 birey katılmıştır. Akademik başarı olarak yaklaşık dörtte üçü 2,50-3,50 arası genel not ortalamasına sahip olan katılımcıların genel olarak orta düzeyde başarılı bireyler olduklarını söylemek mümkündür.

Ailevi özellikler açısından ise katılımcıların %83'ünün anne ve babaları halen evlidir. Ayrıca katılımcıların annelerinin %42'si, babalarının ise %57'si lise ve üzeri mezuniyete sahiptir ve ailelerin yarısından fazlasının aylık geliri 5000 TL üzerinde bulunmaktadır.

Öte yandan katılımcılar arasında alkol kullananların oranı %36, sigara kullananların oranı %26, en az haftada bir kez de olsa düzenli olarak spor yapanların oranı ise %61 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların yaklaşık yarısı en az ayda bir kez olmak üzere sinema, tiyatro vb. etkinliklere katıldığını bildirmiştir.

Araştırma sonucunda ulaşılan sonuçları aşağıdaki gibi maddeleştirmek mümkündür:

Her ne kadar akıllı telefonu hedeflediklerinden daha uzun süre kullandıkları ve bu nedenle derslerine odaklanmakta, ödevlerini yapmakta ve işlerini tamamlamakta güçlük çektikleri tespit edilmiş olsa da katılımcıların genel olarak akıllı telefon bağımlısı olmadıkları söylenebilir. Nitekim bağımlılık ile ilgili ölçekten alınan bağımlılık puanı, alınabilecek puanın %43'ünde kalmıştır.

Ancak bağımlı olmamakla birlikte katılımcıların %76'sı multimedya, %72'si verimlilik, %59'u gezi, %48'i alışveriş, %35'i sağlık ve %16'sı oyun uygulamalarının telefonlarında bulunmasını önemli veya çok önemli görmüşlerdir. Burada grafik/resim görüntüleme ve ses, müzik veya video oynatma gibi amaçlarla kullanılan multimedya uygulamaları; takvim, hesap makinesi, banka ve finans uygulamaları gibi uygulamaları içeren verimlilik uygulamaları ve haritalar ve hava durumu gibi gezi uygulamalarının en çok tercih edilen uygulamalar olduğu ortaya çıkmıştır.

Kişilik özellikleri açısından ise katılımcıların geçimlilik/uyumluluk açısından oldukça baskın özellikte oldukları; sorumluluk, gelişime açıklık ve dışadönüklük

yönlerinin ise ortanın üzerinde gelişmiş olduğu söylenebilir. Ayrıca kişilik özelliklerinden duygusal tutarsızlık oranının altında, olumsuz değerlik ise oldukça düşük düzeyde bulunmuştur.

Araştırma sonucunda, genç yetişkinlerin demografik özellikleri ile akıllı telefon bağımlılığı arasında kısmen bir ilişki bulunduğu tespit edilmiştir. Zira genel not ortalaması yani başarı düzeyi, anne ve babanın medeni durumu, ailenin aylık geliri ve alkol kullanımı akıllı telefon kullanımı üzerinde anlamlı bir etkiye sahip değildir ($p>0,05$). Ancak kadınların ve sigara kullanmayanların bağımlılıklarının anlamlı olarak daha yüksek olduğu ve haftada 2-3 kez spor yapanların bağımlılıklarının anlamlı olarak daha düşük olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Sigara kullanmayanlarda bağımlılığın yüksek olmasının nedeni akıllı telefonun bir vakit geçirme ve stres atma aracı olarak kullanılması olabilir. Haftada 2-3 kez spor yapanlarda bağımlılığın düşük olması ise sporun ve bunun beraberinde getireceği hareketli yaşam tarzının telefonun yerini alması olabilir.

Genç yetişkinlerin kişilik özellikleri ile akıllı telefon bağımlılığı arasında ise anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Zira geçimlilik/uyumluluk, dışadönüklük ve duygusal tutarsızlık arttığında akıllı telefon bağımlılığı da anlamlı olarak artmaktadır. Gelişime açıklık ve sorumluluğun artması ile birlikte ise akıllı telefon bağımlılığı anlamlı olarak azalmaktadır. Burada geçimlilik/uyumluluğun ve dışa dönüklüğün artması ile birlikte akıllı telefon bağımlılığının artmasının nedeni katılımcıların multimedya, verimlilik ve gezi uygulamalarına verdikleri önemin oldukça baskın olması olabilir. Duygusal tutarsızlığın bağımlılığı arttırması, gelişime açıklık ve sorumluluğun azaltması ise şaşırtıcı bulunmamıştır.

Genç yetişkinlerin demografik özellikleri ile tercih edilen akıllı telefon uygulamaları arasında kısmen ilişki bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çünkü sigara kullanmayanlar oyunları; aylık geliri 2500 TL'den az ve 5000 TL'den fazla olanlar verimlilik uygulamalarını; alkol kullananlar gezi uygulamalarını, kadınlar ve sporu daha sık yapanlar ise sağlık uygulamalarını anlamlı olarak daha önemli bulmaktadırlar. Sigara kullanmayanların oyunları daha fazla tercih etmeleri sigaranın vakit geçirme açısından akıllı telefonun yerini alması ile açıklanabilir. Verimlilik uygulamalarının düşük ve yüksek gelir grubunda daha çok tercih edilmesi bireylerin ekonomilerini yönetmeleri ile ilişki olabilir. Kadınlar ve sporu daha sık yapanların sağlık uygulamalarını daha fazla tercih etmeleri öz bakım ve spor ile sağlık arasındaki ilişkiye bağlanmıştır.

Ayrıca, genç yetişkinlerin kişilik özellikleri ile tercih edilen akıllı telefon uygulamaları arasında da kısmi bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Zira sorumluluk arttıkça oyunların tercihi azalmakta; geçimlilik/uyumluluk arttıkça multimedya uygulamalarının tercihi, gelişime açıklık arttıkça verimlilik uygulamalarının tercihi ve dışadönüklük ve duygusal tutarsızlık arttıkça alışveriş uygulamalarının tercihi anlamlı olarak artmaktadır.

Son olarak, akıllı telefon bağımlılığı ile tercih edilen akıllı telefon uygulamaları arasında kısmi bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Çünkü iletişim uygulamalarını tercihin artması ile birlikte akıllı telefon bağımlılığı da zayıf düzeyde ancak anlamlı olarak artmaktadır.

Bu araştırma akıllı telefon bağımlılığı, kişilik özellikleri ve akıllı telefon uygulama tercihleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmada elde edilen bulguların, ileride yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmadan elde edilen veriler, 18-29 yaş arası üniversite mezunu veya üniversitede okuyan bireylerden oluşmaktadır. Gelecekte yapılacak araştırmaların, daha farklı yaş grubu ve eğitim düzeyi ile ele alınmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Ayrıca bu araştırma 100 kişiyle yapılmış olup, yeni araştırmaların daha fazla katılımcı sayısı ile yapılmasının; daha sağlıklı sonuçlar vereceği düşünülmektedir. Bu araştırmaya konu olan hipotezleri etkilemesi mümkün olan farklı değişkenler, yeni çalışmalara eklenebilir. Araştırmadan elde edilen veriler, anket yöntemi ile elde edilmiştir. İleride yapılacak araştırmalar için anket yöntemine alternatif olarak, karma veri toplama yöntemiyle daha kapsamlı veriler elde edilebileceği düşünülmektedir. Akıllı telefon bağımlılığı, kişilik özellikleri ve tercih edilen telefon uygulamaları arasındaki ilişkiyi daha iyi anlayabilmek için daha fazla araştırmaya ihtiyaç bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

- Ada, S. ve Tatlı, H. (2012). Akıllı telefon kullanımını etkileyen faktörler üzerine bir araştırma. Erişim Adresi: http://www.academia.edu/download/33564759/Akilli_Telefon_Kullanimini_Etkileyen_Faktorler_Uzerine_Bir_Arastirma.pdf
- Aktaş, H. ve Yılmaz, N. (2017). Üniversite gençlerinin yalnızlık ve utangaçlık unsurları açısından akıllı telefon bağımlılığı. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(1), 85-100.
- Al-Barashdi, H.S., Bouazza, A. ve Jabur, N.H. (2015). Smartphone addiction among University undergraduates: a literature review. *Journal of Scientific Research & Reports*, 4(3), 210-225.
- Allport, G. W., ve Odbert, H. S. (1936). Trait-names: A psycho-lexical study. *Psychological Monographs*, 47(1), i-171.
- American Psychiatric Association (2013). *Diagnostic and Statistical Manual Of Mental Disorders* (5th. Ed.). Washington, DC: APA.
- American Psychiatric Association. (2006). *DSM: Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*. Washington, DC: APA
- Andreassen, C. S., Griffiths, M. D., Gjertsen, S. R., Krossbakken, E., Kvam, S., & Pallesen, S. (2013). The relationships between behavioral addictions and the five-factor model of personality. *Journal of Behavioral Addictions*, 2(2), 90-99.
- Anshari, M., Alas, Y., Hardaker, G., Jaidin, J. H., Smith, M. & Ahad, A. D. (2016). Smartphone habit and behavior in Brunei: Personalization, gender, and generation gap. *Computers in Human Behavior*, 64, 719-727.
- Aoki, K. & Downes, E., 2003. An analysis of young people's use of and attitudes towards cell phones. *Telemat Info*, 20, 349-364.
- Armellini, G., & Villanueva, J. (2011). Adding social media to the marketing mix: The Power of Word of Mouth. *IESE Insight*, 9(2), 29-36.
- Augner, C., & Hacker, G. W. (2012). Associations between problematic mobile phone use and psychological parameters in young adults. *International Journal of Public Health*, 57, 437-441.

- Bae, S. M. (2015). The Relationships Between Perceived Parenting Style, Learning Motivation, Friendship Satisfaction and The Addictive Use of Smartphones With Elementary School Students of South Korea: Using Multivariate Latent Growth Modeling. *School Psychology International*, 36(5), 513–531.
- Balakrishnan, V., & Raj, R. G. (2012). Exploring the relationship between urbanized Malaysian youth and their mobile phones: A quantitative approach. *Telematics and Informatics*, 29(3), 263–272.
- Bayraktutan, F. (2005). Aile içi ilişkiler açısından internet kullanımı (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Yapı – Sosyal Değişime Bilim Dalı, İstanbul.
- Bayram, F. (2008). Gazete Okurlarının Okuma Motivasyonları Ve Doyumları Üzerine Bir Kullanımlar Ve Doyumlar Araştırması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 321-336.
- Bian, M., & Leung, L. (2015). Linking loneliness, shyness, smartphone addiction symptoms, and patterns of smartphone use to social capital. *Social Science Computer Review*, 33(1), 61–79.
- Bianchi, A. & Phillips, J. (2005). Psychological predictors of problem mobile phone use. *Cyber Psychology and Behavior*, 8(1), 39-51
- Billieux, J. (2012). Problematic Use of the mobile phone: a literature review and a pathways model. *Current Psychiatry Reviews*, 8(4), 299-307.
- Billieux, J., Van Der Linden, M., & Rochat, L. (2008). The role of impulsivity in actual and problematic use of the mobile phone. *Applied Cognitive Psychology*, 22(9), 1195–1210.
- Billieux, J., van der Linden, M., D'Acremont, M., Ceschi, G., & Zermatten, A. (2007). Does impulsivity relate to perceived dependence on and actual use of the mobile phone? *Applied Cognitive Psychology*, 21(4), 527–537.
- Boyd, Danah M- Ellison Nicole B. (2007), Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. *Journal of Computer - Mediated Communication*, 13(1).
- Bulduklu, Y. ve Özer, N. P. (2016). Gençlerin akıllı telefon kullanım motivasyonları. *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches*, 5(8).
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Casale, S., & Fioravanti, G. (2018). Why narcissists are at risk for developing Facebook addiction: The need to be admired and the need to belong. *Addictive Behaviors*, 76, 312–318.
- Casey, B. M. (2012). *Linking psychological attributes to smartphone addiction, face-to-face communication, present absence and social capital* (Unpublished Master's thesis). The Chinese University of Hong Kong.

- Castells, M., Ardevol, M., Qiu, J. & Sey, A. (2004). *The mobile communication society: A cross cultural analysis of available evidence on the social use of wireless communication technology*. A research report prepared for the International Workshop on Wireless Communication Policies and Prospects: A Global Perspective. Los Angeles.
- Cattell, R. B. (1946). *Description and measurement of personality*. New York: World Book.
- Chen, J. V., Yen, D. C. & Chen, K. (2009). The acceptance and diffusion of the innovative smart phone use: A case study of a delivery service company in logistics. *Information & Management*, 46(4), 241-248.
- Choi, S-W., Kim, D-J., Choi, J-S., Ahn, H., Choi, E-J. & Song, W-Y. (2015). Comparison of risk and protective factors associated with smartphone addiction and Internet addiction. *Journal of Behavioral Addictions*, 4(4), 308-14.
- Choliz, M. (2010). Mobile phone addiction: a point of issue. *Addiction*, 105(2), 373–374.
- Chóliz, M. (2012). Mobile-phone addiction in adolescence: The test of mobile-phone dependence (TMD). *Prog. Health Sc.* 2(1), 33-44.
- Chóliz, M., Villanueva, V. ve Chóliz, M. C. (2009). Girls, Boys and Their Mobile: Use, Abuse (and Dependence) of The Mobile Phone in Adolescence. *Revista Espanola De Drogodep*, 34, 74–88.
- Costa, P. T. Jr., & McCrae, R. R. (1992). Revised NEO Personality Inventory (NEOPI-R) and NEO Five-Factor (NEO-FFI) Inventory Professional Manual. Odessa, FL: PAR.
- Csibi, S., Griffiths, M. D., Cook, B., Demetrovics, Z., & Szabo, A. (2018). The psychometric properties of the Smartphone Applications-Based Addiction Scale (SABAS). *International Journal of Mental Health and Addiction*, 16, 393–403.
- Cüceloğlu, D. (1991). *İnsan ve davranış psikolojisinin temel kavramları*. Ankara: Remzi Yayıncılık.
- Çınar, H. (2011). Eğitimde internet kullanımı ve internet etiği: büro yönetimi ve sekreterlik programı öğrencileri üzerinde beş faktör kişilik modeli ile bir araştırma. *International Journal of Economic and Administrative Studies*, 3(6), 67-82.
- Davis, R. (2001). A Cognitive-Behavioral Model of Pathological İnternet Use. *Computers in Human Behavior*, 17, 187–195.
- Dawley, Lisa (2009), Social Network Knowledge Construction: Emerging Virtual World Pedagogy. *On The Horizon*, 17(2).
- Demirhan, E., Randler, C., & Horzum, M. B. (2016). Is problematic mobile phone use explained by chronotype and personality? *Chronobiology international*, 33(7), 821-831.

- Deniz, A., & Erciş, A. (2008). Kişilik özellikleri ile algılanan risk arasındaki ilişkilerin incelemesi üzerine bir araştırma. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 22(2), 301-330.
- Deniz, M. E., Hamarta, E. ve Arı, R. (2005). An investigation of social skills and loneliness levels of university students with respect to their attachment styles in a sample of Turkish students. *Social Behavior and Personality*, 33, 19 -32.
- Devaraj, S., Easley, R. F. & Crant, J. M. (2008). How does personality matter? Relating the five-factor model to technology acceptance and use. *Information Systems Research*, 19(1), 93-105.
- Devís-Devís, J., Peiró-Velert, C., Beltrán-Carrillo, V.J. & Tomás, J. M. (2009). Screen media time use of 12–16-year-old Spanish school adolescents: effects of personal and socioeconomic factors, season and type of day. *Journal of Adolescence*, 32(2), 213–231.
- Ehrenberg, A. S., Juckes, K. M., White, H. & Walsh, S. P. (2008). Personality and self-esteem as predictors of young people's technology use. *Cyber Psychology and Behavior*, 11(6), 739-741.
- Elmas, O., Kete, S., Hızlısoy, S. ve Kumral, N. (2015). Teknolojik cihaz kullanım alışkanlıklarının okul başarısı üzerine etkisi. *SDÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2).
- Enez Darçın, A., Kose, S., Noyan, C. O., Nurmedov, S., Yılmaz, O. ve Dilbaz, N. (2016). Smartphone addiction and its relationship with social anxiety and loneliness. *Behaviour & Information Technology*, 35(7), 520-525.
- Erkuş, A. ve Tabak, A. (2009). Beş faktör kişilik özelliklerinin çalışanların çatışma yönetim tarzlarına etkisi: savunma sanayinde bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23, 2.
- Ezoe S, Toda M, Yoshimura K, Naritomi A, Den R, Morimoto K. (2009) Relationships of personality and lifestyle with mobile phone dependence among female nursing students. *Social Behavior and Personality*, 37(2), 231-238
- Fiske, D. W. (1949). Consistency of the factorial structures of personality ratings from different sources. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 44(3), 329-344.
- Gençöz, T. ve Öncül, Ö. (2012). Examination of personality characteristics in a Turkish sample: development of basic personality traits inventory. *The Journal of General Psychology*, 139(3), 194-216.
- Grant, J. E., Potenza, M. N., Weinstein, A., & Gorelick, D. A. (2010). Introduction to behavioral addictions. *The American Journal of Drug and Alcohol Abuse*, 36(5), 233–241.
- Greengard, S. (2010). Pew report on mobile apps. *Communications of the ACM*, 53(11), 17.

- Griffiths, M. (2000). Does internet and computer “addiction” exist? Some case study evidence. *Cyber Psychology and Behavior*, 3(2), 211–218.
- Griffiths, M.D. (1999). Gambling technologies: Prospects for problem gambling. *Journal of Gambling Studies*, 15, 265-283.
- Gullone, E. ve Heinrich, L. M. (2006). The clinical significance of loneliness: A literature review. *Clinical Psychology Review*, 26, 695–718.
- Ha, J. H., Chin, B., Park, D. H., Ryu, S.H., & Yu, J. (2008). Characteristics of excessive cellular phone use in Korean adolescents. *CyberPsychology & Behavior*, 11(6), 783-784.
- Hakoama, M. & Hakoyama, S. (2004). The impact of cell phone use on social networking and development among college student. *The American Association of Behavioral and Social Sciences*, 15, 1-20.
- Haug S., Castro RP., Kwon M., Filler A., Kowatsch T. and Schaub MP. (2015). Smartphone Use And Smartphone Addiction Among Young People in Switzerland. *Journal of Behavioral Addictions*, 4(4), 299-307.
- Hawkey, L.C., Browne, M. W. ve Cacioppo, J. T. (2004). How can I connect with thee? Let me count the ways. *Psychological Science*; 16(10), 798–804.
- Hong, F.Y., Chiu, S.I. & Huang, D.H. (2012). A model of the relationship between psychological characteristics, mobile phone addiction and use of mobile phones by Taiwanese University female students. *Computers in Human Behavior*, 28, 2152–2159.
- Hooper, V. & Zhou, Y. (2007). Addictive, dependent, compulsive? A study on mobile phone usage. BLED Proceedings içinde. Slovenia. AIS Electronic Library (AISeL).
- Huisman, A., Garretsen, H. F. L., & Van Den Eijnden, R. J. J. M. (2000). Problematisch Internetgebruik: een pilot study in Rotterdam. IVO, Instituut voor Onderzoek naar Leefwijzen & Verslaving.
- Hutton, G., & Fosdick, M. (2011). The globalization of social media: Consumer relationships with brands evolve in the digital space. *Journal of Advertising Research*, 51(4), 564.
- İHH (2015). Teknoloji kullanımı ve bağımlılığı açısından Türkiye gençliğinin fotoğrafı. İnsani Sosyal Araştırmalar Merkezi. Erişim adresi: https://insamer.com/tr/teknoloji-kullanimi-ve-bagimlilik-acisindan-turkiye-gencliginin-fotografi_182.html.
- Jacobs, D.F. (1988). Evidence for a common dissociative-like reaction among addicts. *Journal of Gambling Behavior*, 4(1), 27-37.
- Jenaro, C. N., Flores, M., Gómez-Vela, F., González, G. & Caballo, C. (2007). Problematic internet and cell-phone use: Psychological, behavioral, and health correlates. *Addiction Research and Theory*, 15(3), 309–320.

- Jeong, S.-H., Kim, H., Yum, J.-Y. & Hwang, Y. (2016). What type of content are smartphone users addicted to?: SNS vs. games. *Computers in Human Behavior*, 54, 10-17.
- Junco, R., Merson, D. & Salter, D. W. (2010). The effect of gender, ethnicity, and income on college students' use of communication technologies. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 13(6), 619-627.
- Kafetsios, K. ve Sideridis, G. D. (2006). Attachment, social support and well-being in young and older adults. *Journal of Health Psychology*; 11, 863–875.
- Kahyaoğlu-Süt, H., Kurt, S., Uzal, Ö., & Özdilek, S. (2016). Effects of smartphone addiction level on social and educational life in health sciences students. *Eurasian Journal of Family Medicine*, 5(1), 13-19.
- Kaplan, M. ve Haenlein, M. (2009). “The Fairyland of Second Life: About Virtual Social Worlds and How to Use Them.” *Business Horizons*, 52 (6), 59-68.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karayılan, D., ve İbrahimoglu, N. (2012). A ve b tipi kişilik özellikleri ile zaman yönetimi davranışları arasındaki ilişkiler. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33: 251-262.
- Keskin, T., Ergun, M., Başkurt, F. ve Başkurt, Z. (2018). Üniversite öğrencilerinde akıllı telefon kullanımı ve baş ağrısı ilişkisi. *Adıyaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(2), 864-873.
- Kim, D., Lee, Y., Lee, J., Nam, J.K. & Chung, Y. (2014). Development of Korean Smartphone Addiction Proneness Scale for Youth. *Plos One*, 9 (5), 1-8.
- Kim, Dongil, Lee Yunhee, Lee Juyoung, Nam Jee and Chung Yeoju (2014). Development of Korean Smartphone Addiction Proneness Scale for Youth. *Plos One*, 9 (5).
- Kim, J.-H., Seo, M., & David, P. (2015). Alleviating depression only to become problematic mobile phone users: Can face-to-face communication be the antidote? *Computers in Human Behavior*, 51, Part A, 440–447.
- Koçer, M. (2012). Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin internet ve sosyal medya kullanım alışkanlıkları. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 18, 70-85.
- Othman, S. (2017). *Investigating the usage of mobile applications versus web browsers for smartphones*. (Unpublished Master's thesis). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi (Tez no: 490284).
- Kubey R. W., Lavin M. J. & Barrows J. R. (2001). Internet use and collegiate academic performance decrements: Early findings. *Journal of Communication*, 51, 366–82.
- Kurtaran, G. T. (2008). İnternet Bağımlılığını Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Mersin Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Kuss, D. J., & Griffiths, M. D. (2011). Online social networking and addiction - A review of the psychological literature. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 8(9), 3528-3552.
- Kuyucu, M. (2017). Gençlerde akıllı telefon kullanımı ve akıllı telefon bağımlılığı sorunsalı: “Akıllı telefon (kolik)” üniversite gençliği. *Global Media Journal TR Edition*, 7(14), 328-359.
- Kwon, M., Kim, D. J., Cho, H. & Yang, S. (2013). The Smartphone Addiction: Development and validation of a short version for Adolescents (SAS-SV). *PloS one*, 8(12), e83558
- Kwon, M., Lee, J.Y., Won, W.Y., Park, J.W., Min, J.A., Hahn, J., & Kim. D.J. (2013). Development and validation of a smartphone addiction scale (SAS). *PLoS One*, 8(2), e56936.
- Lane, W. & Manner, C. (2011). The impact of personality traits on smartphone ownership and use. *International Journal of Business and Social Science*, 2(17), 22-28.
- Lane, W. & Manner, C. (2012). The influence of personality traits on mobile phone application preferences. *Journal of Economics & Behavioral Studies*, 4(5), 252-260.
- Lee, S. (2016). A study on the effect of communication functioning of smartphones on information acquisition: The case of South Korea. *Journal of Information Science Theory and Practice*, 4(3), 28-42.
- Lee, Y.-K., Chang, C.-T., Lin, Y. & Cheng, Z.-H. (2014). The dark side of smartphone usage: Psychological traits, compulsive behavior and technostress. *Computers in Human Behavior*, 31, 373-383.
- Lemola, S., Perkinson-Gloor, N., Brand, S., Dewald-Kaufmann, J. F., & Grob, A. (2014). Adolescents' electronic media use at night, sleep disturbance, and depressive symptoms in the smartphone age. *Journal of youth and adolescence*, 44(2), 405-418.
- Lin, S. S. J., & Tsai, C. C. (2002). Sensation seeking and internet dependence of Taiwanese high school adolescents. *Computers in Human Behavior*, 18(4), 411-426.
- Luthans, F., Avey, J.B., Avolio, B.J. & Peterson, S.J. (2010). The development and resulting performance impact of positive psychological capital. *Human Resource Development Quarterly*, 21(1), 41-67.
- Mayfield, A. (2010), What Is Social Media. Icrossing. E- Book. S. 6. https://www.icrossing.com/uk/sites/default/files_uk/insight_pdf_files/What%20is%20Social%20Media_iCrossing_ebook.pdf. Erişim Tarihi: 1 Ocak 2021.
- Mazzoni C., Castaldi, L. & Addeo, F. (2007). Consumer Behavior in the Italian Mobil Telecommunication Market. *Telecommunications Policy*, 31, 632-647.

- McQuail, D.; Windahl, S. (2005). *İletişim Modelleri Kitle İletişim Çalışmalarında*. (2.Baskı), Çev: Yumlu, K., Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Mobile Social Gamers. (2011). The-New-Mass-Market-Powerhouse. Mobile Social Gamers. Erişim Adresi: <https://www.flurry.com/blog/mobile-social-gamers-the-new-mass-market/>
- Noë, B., Turner, L. D., Linden, D. E., Allen, S. M., Winkens, B., & Whitaker, R. M. (2019). Identifying indicators of smartphone addiction through user-app interaction. *Computers in Human Behavior*, 99, 56-65.
- Norman, W. T. (1963). Toward an adequate taxonomy of personality attributes: replicated factor structure in peer nomination personality ratings. *Journal of Abnormal Social Psychology*, 66, 574-583.
- Noyan, C.O., Darçın, A.E., Nurmedov, S., Yılmaz, O. ve Dilbaz, N. (2015). Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinin Kısa Formu'nun üniversite öğrencilerinde Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 16(1), 73-81.
- Ordun, G. (2005). Kişilik faktörleri ve satış temsilcilerinin performansı arasındaki ilişkiler üzerine bir çalışma. *Yönetim*, 16(51), 56-68.
- Orford, J. (1985). *Excessive appetites: A Psychological view Of Addictions*. Chichester:Wiley.
- Ögel, K. (2010). *Sigara, Alkol ve Madde Kullanım bozuklukları: Tanı, Tedavi ve Önleme*. Yeniden Yayınları. İstanbul, 2010.
- Özdamar, K. (2002). *Paket programlarla istatistiksel veri analizi-1*. 4. Baskı. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Palen, L., Salzman, M. & Youngs, E. (2001). Discovery and integration of mobile communications in everyday life. *Personal and Ubiquitous Computing*, 5, 109-22.
- Park, B-W., & Lee, K. C. (2011). The Effect of Users' Characteristics and Experiential Factors on the Compulsive Usage of the Smartphone *UCMA*, 151, 438-446.
- Park, W. K. (2005). Mobile Phone Addiction. In R. Ling and P. E. Pedersen (Eds.), *Mobile Communications: Renegotiation of the Social Sphere* (253-272). London, England.
- Park, W. K. (2005). *Mobile Phone Addiction*. London: Springer.
- Pawłowska, B. & Potembska, E. (2011). Gender and severity of symptoms of mobile phone addiction in Polish gymnasium, secondary school and university students. *Curr Probl Psychiatry*, 12(4), 433-38.
- Perry, S. & Lee, K. (2007). Mobile phone text messaging overuse among developing world university students. *Communication*, 33(2), 63-79.

- Puro, J.P. (2002). Finland: A Mobile Culture, Perpetual Contact: Mobile Communication. Private Talk Public Performance (E. Katz & M.A. Aakhus, Eds.), *Cambridge: Cambridge University Press*, 19 - 29.
- Roberts J.A, Yaya L.H.P. & Manolis C. (2014). The invisible addiction: Cell-phone activities and addiction among male and female college students. *Journal of Behavioral Addictions*, 3(4), 254–265.
- Roberts, J. A., Pullic, C. & Manolis, C. (2015). I need my smartphone: a hierarchical model of personality and cell-phone addiction. *Personality and Individual Differences*, 79, 13–19.
- Rubin A. M. (2002). “The Uses and Gratifications Perspective of Media Effects”, *Media effects: Advances in Theory and Research* (2nd ed.) içinde, J. Bryant and D. Zillmann (Eds.), Mahwah, NJ: Erlbaum: 525-548.
- Salehan, M., & Negahban, A. (2013). Social Networking on Smartphones: When Mobile Phones Become Addictive. *Computers in Human Behavior*, 29 (6), 2632–2639.
- Severin, W. J. & Tankard, J. W. (1994). *Kitle İletişim Kuramları Kökenleri, Yöntem ve Kitle İletişim Araçlarında Kullanımları*. (Çev: A. A. Bir & S. Sever,). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Shaffer, H. J. (1996). Understanding the means and objects of addiction: Technology, the internet, and gambling. *Journal of Gambling Studies*, 12(4), 461–469.
- Sudak, M.K., & Zehir, C. (2013). Kişilik tipleri, duygusal zeka, iş tatmini ilişkisi üzerine yapılan bir araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 11(22), 141-165.
- Şahin, M. (2007). Madde bağımlılığı konusunda Türkiye’de yapılmış olan lisansüstü tezler üzerine bir değerlendirme. Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Ankara, s.5.
- Tabachnick, B.G, Fidell, L.S. (2013). *Using multivariate statistics*, 6th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- Takao, M. (2014). Problematic mobile phone use and big-five personality domains. *Indian Journal of Community Medicine*, 39(2), 111-113.
- Talan, T., Korkmaz, A. ve Gezer, M. (2016). Üniversite öğrencilerinin mobil telefon bağımlılık düzeylerinin incelenmesi üzerine bir çalışma. *Uluslararası Çağdaş Eğitim Araştırmaları Kongresi UCEAK Bildiri Kitabı*, 424-434.
- Tan, W. K., & Yang, C. Y. (2014). Internet applications use and personality. *Telematics and Informatics*, 31(1), 27-38.
- Taylan, Hasan Hüseyin (2016), “Yükseköğretim Öğrencilerinde Akıllı Telefon Bağımlılığı”. *International Conference on Quality in Higher Education*, Sakarya-Turkey, November 24-25, (1093-1100).

- Tekin, Ç., Güneş, G. ve Çolak, C. (2014). Cep telefonu problemli kullanım ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Medicine Science*, 3(3), 1361-81.
- Thulin, E. ve Vilhemson, B. (2007). Mobile everywhere : youth, the mobile phone and changes in everyday practice. *Young : Nordic Journal of Youth Resarch*, 15 (3) , 235 – 253.
- Toda, M. ve Ezoe, S. (2013). Multifactorial Study of Mobile Phone Dependence in Medical Students: Relationship to Health-Related Lifestyle, Type A Behavior, and Depressive State. *Open Journal of Preventive Medicine*. (3)1, 99-103.
- Toda, M., Monden, K., Kubo, K. & Morimoto, K. (2006). Mobile phone dependence and health-related lifestyle of university students. *Social Behavior Personality: An International Journal*, 34(10), 1277-84.
- Townsend, Anthony M. (2000), “Life in the Real Time City: Mobile Telephones and Urban Metabolism”. *Journal of Urban Technology*, 7, 85-104.
- Uzgören, Ergin - Şengür, Mehmet - Yiğit, Ümit (2013), “Üniversite Öğrencilerinin Cep Telefonu Talebinde İsrafa Yönelik Davranışlarının Analizi -Dumlupınar Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama”, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18, 29-44.
- Ünal, M. H. (2015). *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi tıp fakültesi öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin belirlenmesi* (Yayımlanmamış uzmanlık tezi). Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Ankara.
- Ünsar, A.S. (2011). Çalışanların kişilik özelliklerinin işten ayrılma eğilimine olan etkisi: bir alan araştırması. *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(22), 255-271.
- Wei, R. & Lo, V. H. (2006). Staying Connected While on The Move: Mobile Phone Use and Social Connectedness. *New Media & Society*, 8, 53–72.
- Yen, C., Tang, T., Yen, J., Lin, H., Huang, C. & Liu, S. (2009). Symptoms of problematic cellular phone use, functional impairment and its association with depression among adolescents in southern Taiwan. *Journal of Adolescence*, 32, 863-873.
- Yi, H. H. & Yin, S. L. (2010). Uses and gratifications of mobile application users. *International Conference on Electronics and Information Engineering (ICEIE 2010)*, 1, 315-319.
- Young, K. (1996). Psychology of computer use: XL. Addictive use of the internet: a case that breaks the stereotype. *Psychological Reports*. 79, 899–902.
- Yürür, S. (2009). Yöneticilerin çatışma yönetim tarzları ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin analizine yönelik bir araştırma. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 10(1), 23-42.
- Ziyalar, A. (1999). *Sosyal Psikiyatri*. İlaveli 2. Baskı, İstanbul: Yüce Yayınevi, 105-127

Zulkefly, S. & Baharudin, R. (2009). Mobile phone use amongst students in a University in Malaysia: Its Correlates and Relationship to Psychological Health. *European Journal of Scientific Research*, 37(2), 206–218.

EKLER

Ek-1. Demografik Bilgi Formu

1-Cinsiyetiniz: ☐ Kadın ☐ Erkek

2-Yaşınız:

3- Genel not ortalamanız kaçtır?

☐ 0- 1,50 arası

☐ 1,50- 2,50 arası

☐ 2,50- 3,50 arası

☐ 3,50- 4,00 arası

4-Anne babanızın medeni durumu nedir?

☐ Evli

☐ Boşanmış

☐ Dul

5-Ailenizin aylık geliri hangisine uygundur?

☐ 2500 TL'den az

☐ 2500-3000 TL arası

☐ 5000 TL

üzeri

6- Annenizin öğrenim durumu nedir?

☐ Okuma-yazma bilmiyor

☐ Okuma-yazma biliyor

☐ İlkokul mezunu

☐ Ortaokul Mezunu

☐ Lise mezunu

☐ Üniversite mezunu

☐ Yüksek lisans / Doktora

7- Babanızın öğrenim durumu nedir?

☐ Okuma-yazma bilmiyor

☐ Okuma-yazma biliyor

☐ İlkokul mezunu

☐ Ortaokul Mezunu

☐ Lise mezunu

☐ Üniversite mezunu

☐ Yüksek lisans / Doktora

8-Alkol kullanıyor musunuz?

☐ Evet

☐ Hayır

9-Sigara kullanıyor musunuz?

☐ Evet

☐ Hayır

10- Spor yapma sıklığınız nedir?

☐ Hiç ☐ Haftada bir kez ☐ Haftada 2-3 kez ☐ Her gün

11-Sinema tiyatro vs etkinliklere gitme sıklığınız nedir?

☐ Hiç ☐ Haftada bir kez ☐ Ayda bir kez ☐ Yılda bir kez

12-Aşağıda verilen telefon uygulamalarını sizin için önemine göre puanlayın

		Hiç önemli değil	Önemsiz	Fark etmez	Önemli	Çok önemli
1	İletişim (E-mail, internet ve mobil tarayıcılar, haber/bilgi alma uygulamaları vs ; örn. whatsapp)	1	2	3	4	5
2	Oyunlar (Puzzle, aksiyon, spor oyunları, kart oyunları vs)	1	2	3	4	5
3	Multimedya (Grafik/Resim görüntüleme, video oynatıcıları, ses/müzik oynatıcıları, streaming servisler; örn. Instagram)	1	2	3	4	5
4	Verimlilik (Takvim, hesap makinesi, günlük, notlar, banka/finans uygulamaları)	1	2	3	4	5
5	Gezi (Şehir rehberi, para birimi dönüştürücü, Gps/haritalar, yolcu kılavuzu, hava durumu)	1	2	3	4	5
6	Alışveriş (Amazon, trendyol, hepsiburada vs)	1	2	3	4	5
7	Sağlık (fitness, diyet, koşu, meditasyon uygulamaları vs)	1	2	3	4	5

Ek-2. Türk Kültüründe Geliştirilmiş Temel Kişilik Özellikleri Ölçeği

YÖNERGE:

Aşağıda size uyan ya da uymayan pek çok kişilik özelliği bulunmaktadır. Bu özelliklerden her birinin sizin için ne kadar uygun olduğunu ilgili rakamı daire içine alarak belirtiniz.

Örneğin;

Kendimi biri olarak görüyorum.

<u>Hiç uygun değil</u>	<u>Uygun değil</u>	<u>Kararsızım</u>	<u>Uygun</u>	<u>Çok uygun</u>
1	2	3	4	5
	Hiç uygun değil Uygun değil Kararsızım Uygun Çok uygun		Hiç uygun değil Uygun değil Kararsızım Uygun Çok uygun	
1 Aceleci	1 2 3 4 5	24 Pasif	1 2 3 4 5	
2 Yapmacık	1 2 3 4 5	25 Disiplinli	1 2 3 4 5	
3 Duyarlı	1 2 3 4 5	26 Açgözlü	1 2 3 4 5	
4 Konuşkan	1 2 3 4 5	27 Sinirli	1 2 3 4 5	
5 Kendine güvenen	1 2 3 4 5	28 Canayakın	1 2 3 4 5	
6 Soğuk	1 2 3 4 5	29 Kızgın	1 2 3 4 5	
7 Utangaç	1 2 3 4 5	30 Sabit fikirli	1 2 3 4 5	
8 Paylaşımçı	1 2 3 4 5	31 Görgüsüz	1 2 3 4 5	
9 Geniş / rahat	1 2 3 4 5	32 Durgun	1 2 3 4 5	
10 Cesur	1 2 3 4 5	33 Kaygılı	1 2 3 4 5	
11 Agresif(Saldırgan)	1 2 3 4 5	34 Terbiyesiz	1 2 3 4 5	
12 Çalışkan	1 2 3 4 5	35 Sabırsız	1 2 3 4 5	
13 İçten pazarlıklı	1 2 3 4 5	36 Yaratıcı (Üretken)	1 2 3 4 5	
14 Girişken	1 2 3 4 5	37 Kaprisli	1 2 3 4 5	
15 İyi niyetli	1 2 3 4 5	38 İçine kapanık	1 2 3 4 5	
16 İçten	1 2 3 4 5	39 Çekingen	1 2 3 4 5	
17 Kendinden emin	1 2 3 4 5	40 Alıngan	1 2 3 4 5	
18 Huysuz	1 2 3 4 5	41 Hoşgörülü	1 2 3 4 5	
19 Yardımsever	1 2 3 4 5	42 Düzenli	1 2 3 4 5	
20 Kabiliyetli	1 2 3 4 5	43 Titiz	1 2 3 4 5	
21 Üşengeç	1 2 3 4 5	44 Tedbirli	1 2 3 4 5	
22 Sorumsuz	1 2 3 4 5	45 Azimli	1 2 3 4 5	
23 Sevecen	1 2 3 4 5			

Ek-3. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği-Kısa Form

Ek 3. Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği-Kısa Form

Aşağıda akıllı telefon kullanımı ile ilgili çeşitli duygu ve düşünceleri içeren anlatımlar verilmiştir. Lütfen her anlatımın size ne kadar uyduğunu değerlendirerek en uygun seçeneği yuvarlak içine alınız.

1-Kesinlikle katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Kısmen katılmıyorum, 4-Kısmen katılıyorum, 5-Katılıyorum, 6-Kesinlikle katılıyorum	
1 Akıllı telefon kullanmaktan dolayı planladığım işleri aksatırım.	1 2 3 4 5 6
2 Akıllı telefonu kullanmaktan dolayı derslerime odaklanmakta, ödevlerimi yapmakta ve işlerimi tamamlamakta güçlük çekerim.	1 2 3 4 5 6
3 Akıllı telefon kullanmaktan dolayı el bileğimde veya enseimde ağrı hissedirim.	1 2 3 4 5 6
4 Akıllı telefonumun yanımda olmamasına tahammül edemem.	1 2 3 4 5 6
5 Akıllı telefonum yanımda olmadığında sabırsız ve sinirli olurum.	1 2 3 4 5 6
6 Kullanmasam da, akıllı telefonum aklımdadır.	1 2 3 4 5 6
7 Günlük yaşamımı aksatmasına rağmen akıllı telefonumu kullanmaktan vazgeçemem.	1 2 3 4 5 6
8 İnsanların twitter veya facebook üzerindeki konuşmalarını kaçırmamak için sürekli akıllı telefonumu kontrol ederim.	1 2 3 4 5 6
9 Akıllı telefonumu hedeflediğimden daha uzun süre kullanırım.	1 2 3 4 5 6
10 Çevremdeki insanlar akıllı telefonumu çok fazla kullandığımı söylerler.	1 2 3 4 5 6